Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 198 (20. 166) • 1988 йил 30 август, • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

ОЛИМЛАРНИНГ ПАГУОШ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Пагуош конференцияси қатнашчилари ва меҳмонларини самимий табриклайман.

Рассел-Эйнштейннинг машҳур манифестидан руҳланган олимлар Канададаги унча катта бўлмаган қишлоққа йиғилиб, замонавий ялпи қирғин қуроли цивилизация мавжудлигига бевосита хавф солмоқда, деб айтишган пайтдан буён орадан ўттиз йилдан кўпроқ вақт ўтди.

Илмий тафаккур — қудратли куч. Эндиликда бу тафаккур инсониятга омон қолиш учун ҳам керакдир. Ҳаракатингизнинг асосчилари таърифлаб берган ғоялар аслида янгича тафаккурнинг даракчиси бўлган эди. Ҳаракат қатнашчилари тарих ва тараққиёт тақдирига масъулият билан, ахлоқий жиҳатдан юксак даражада ёндашиш намунасини кўрсатдилар.

Эндиликда, XX аср охирига келиб, инсоният илк бор ўзини бир бутун, яхлит деб англаб, инсон, жамият ва табиатнинг бир-бирига чамбарчас боғлиқ эканлигини кўра бошламоқда, ўзининг ишлаб чиқариш фаолияти, ўзи танлаб олган сиёсий йўл оқибатларига баҳо бера бошламоқда. Жаҳон миқёсидаги хавф-хатарга қарши курашда ғалаба қозониш учун умуминсоний ёндашув хусусий шахсларнинг худбинлигидан, бирон-бир социал табақаларнинг, айрим мамлакатлар ҳамда давлатлар иттифоқларининг алоҳида манфаатларидан устун туриши зарур. Ҳозир фан арбобларининг ташаббуси ва уларнинг сиёсат билан боғлиқлиги айниқса даркордир. Барча ғоят хилма-хил ғоявий ва маданий қадриятлардан шундай афзалликларни ажратиб олиш лозимки, уларнинг теварагида куч-ғайратларни жамлаш инсониятнинг олға томон ҳаракатида унинг қалтис довондан ошиб ўтишига имкон беради. Бунинг учун эса дадил фикрлар, чуқур холисона таҳлил зарур.

Бизнинг муштарак, яхлит ва бир-бирига боғлиқ дунёмиз бахт-саодати йўлида конференцияга, сизларнинг фаолиятингизга муваффақиятлар тилайман.

М. ГОРБАЧЕВ.

ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИ — ТУБ СОЦИАЛ-ИҚТИСОДИЙ МАСАЛА

Уни ҳал этиш долзарб ва биринчи навбатда бажариладиган вазифадир

Социал сиёсат масалалари, инсон ҳақида ғамхўрлик қилиш ҳамиша партиямизнинг диққат марказида туради. Шунга кўра КПСС Марказий Комитети Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси йўл-йўриқларидан келиб чиқиб, аҳолининг энг муҳим озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талаб-эҳтиёжларини жуда тез қондиришга эришиш вазифасини қўйди.

Демак, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг навбатдаги XI пленуми кун тартибига ҳам республикамиз ва умуман мамлакат учун ҳаётий масалалардан бири — озиқ-овқат масаласининг қўйилиши бежиз эмас. Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов «КПСС XIX Бутуниттифоқ конференцияси қарорлари асосида аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш соҳасида республика партия, совет ва хўжалик органларининг кечиктириб бўлмайдиган вазифалари тўғрисида» доклад қилди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари В. П. Никонов пленумда нутқ сўзлади.

Пленумда озиқ-овқат тармоқларини ривожлантириш, республика аҳолисини мева, сабзавот маҳсулотлари, картошка, гўшт, сут, шунингдек бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш борасидаги долзарб вазифалар, уларни амалга оширишнинг амалий чора-тадбирлари муфассал муҳокама қилинди.

Республикамиз озиқ-овқат проблемасини тез ва сифатли ҳал этиш учун катта реал имкониятларга эгадир, аҳоли таъминотини тубдан яхшилашга, деҳқончилик ва чорвачилик самарадорлигини анча оширишга қодирдир — пленум қатнашчиларининг якдил фикри ана шундай бўлди. Чунончи, Ўзбекистон агросаноат комплекси фондлар, энергия ресурслари билан таъминланиш жиҳатидан мамлакатимизда етакчи ўринлардан бирини эгаллаган. Ҳар йили бу комплексни ривожлантиришга 2 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ сарфланмоқда. Бинобарин, КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати экономикадаги аҳволни тезроқ ўнглаб олиш, халқ хўжалиги комплекси барча тармоқлари барқарор ишлашини таъминлаш учун катта ёрдам бермоқдалар.

Ўзбекистон меҳнаткашлари бундай ғамхўрлик, қўллаб-қувватлашга жавобан яна ҳам кўпроқ самара билан ишлашга ҳаракат қилмоқдалар. Бироқ илгари йўл қўйилган ҳаддан ошишлар, бузилишлар шу қадар катта эдики, бир қанча тармоқларда ва биринчи галда аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашдаги аҳвол ҳамон ниҳоятда кескин бўлиб қолмоқда. Кейинги йилларда озиқ-овқат маҳсулотларини жон бошига истеъмол қилиш кўпайиш ўрнига бир қанча кўрсаткичлар бўйича камайиб кетди. Агросаноат комплекси иқтисодий потенциалидан керакли самара олинмаяпти. Агар ўнинчи беш йилликда асосий ишлаб чиқариш фондларининг ҳар бир сўми ҳисобига 92 тийинлик қишлоқ хўжалиги маҳсулоти етиштирилган бўлса, ўн биринчи беш йилликда 66 тийинлик, ўтган йили эса фақат 61 тийинлик маҳсулот етиштирилди. Ҳар бир ходим ҳисобига қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш икки беш йилликдан буён ўзгаришсиз (3,8—3,9 минг сўмлик) қолмоқда. Ваҳолонки, мамлакатда ҳар бир ходим ҳисобига 6,5—7,8 минг сўмлик қишлоқ хўжалиги маҳсулоти етиштирилади.

Пленумда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши тармоқларининг ҳар биридаги мавжуд аҳвол чуқур таҳлил қилинди ва долзарб вазифаларни амалда ҳал этиш йўллари кўрсатиб берилди.

Республикада дон хўжалигидаги ишлар паст даражада. Суғориладиган ерларнинг гектаридан 20 центнер буғдой ва арпа, маккажўхори дони ва шоли эса 34 центнердан олинаётгани шармандали бир ҳолдир. Бунинг асосий сабаби—ҳамма областларда дон хўжалиги иккинчи даражали иш деб ҳисобланади. Тағин тармоқда пухта ташкил этилган звено ва бригадалар етарли эмас, ижара, бригада, оила пудрати ёмон жорий этилаётир.

Ўзбекистон ўзининг табиий иқлим шароитларига кўра аҳоли тобора кўп талаб қилаётган мева-сабзавот ва полиз маҳсулотлари етиштириш энг қулай бўлган регионлардан биридир. Аммо сабзавот, қовун-тарвуз, мева ва резавор мева етиштиришни тобора кўпайтириш учун ана шу шароитлардан ҳам, шунингдек, меҳнатга лаёқатли аҳолининг кўплигидан ҳам дурустроқ фойдаланилмаётир. Шу тармоққа 9 район ҳамда 285 колхоз ва совхоз ихтисослаштирилган. Бироқ республикада ўн биринчи беш йилликда ва шу беш йилликнинг икки йили ичида мева-сабзавот турларининг бирортаси бўйича ҳам маҳсулот етиштириш планлари бажарилмади. Картошка, сабзавот, қовун, тарвуз, мева ва резавор мева, узум харид қилиш планлари йил сайин бажарилмай қолмоқда. Бу халқ бойлиги — ернинг умрини бекорга ўтказиш эмасми!! Ахир, суғорма ерларни банд қилгандан кейин мўл ҳосил олиш йўлларини қидириш керак-да!

Боғдорчиликни концентрациялаш ва ихтисослаштириш борасидаги ишлар сусайиб кетган, боғлар тобора майдалаштириб юборилмоқда, ҳосилни зараркунандалар ва касалликлардан ҳимоя қилиш пухта йўлга қўйилмаган. Химия тадбирлари самарасизлиги оқибатида меваларнинг эҳтимол тутилган ҳосилидан 35—40 проценти йўқотиляпти. Тармоқда экинлар, навларни янгилаш структурасида жиддий хатоларга йўл қўйилмоқда. Ўн йил мобайнида олча, олхўри, ёнғоқнинг бирорта ҳам нави районлаштирилмади.

Пленумда Озиқ-овқат программаси пахтачиликка заррача зид эмаслиги таъкидланди. Экин майдонларининг оқилона структураси таъминланса, меҳнатни ташкил этиш ва ҳақ тўлашнинг прогрессив формалари ҳамда интенсив технологиялар жорий этилса, пахтакор хўжаликлар сут ва гўшт етиштиришни икки баравар кўпайтиришлари мумкин. Пахтамиз толадан ташқари салкам 500 минг тонна ўсимлик ёғи, 1,5 миллион тонна шрот ва 500 минг тонна чигит пўстлоғи беришини ҳам қадрлаш керак.

Докладда, музокарада сўзга чиққанларнинг нутқларида юқорида тилга олинган тармоқларда аҳволни ўнглаб олишнинг самарали омилларига алоҳида эътибор берилди. Аввало, суғориладиган деҳқончилик шароитида хўжалик юритишга тегишлича интенсивлик бахш этиб, дон, сабзавот, картошка, мева-полиз, узум ва озуқа экинларидан мўл, меҳнатни оқлайдиган ҳосил олаётган илғор хўжаликлар тажрибасини кунт билан ўрганиб, кенг ёйиш даркор. Пленумда бу хусусда анчагина мисоллар келтирилди, конкрет хўжаликлар, омилкор деҳқонлар, ташкилотчилар тилга олинди. Илғор тажрибаларни бутун агросаноат ходимлари мулкига айлантириш партия комитетлари, халқ депутатлари Советлари, агросаноат органларининг, оммавий ахборот ва пропаганда воситаларининг муҳим вазифасидир.

Мелиорацияланган ерлардан фойдаланишни қатъий яхшилаш зарур. Зотан, республикамиз мамлакатда энг катта суғориладиган ерлар массивига эгадирки, 4,4 миллион гектар экинзорларнинг 4,1 миллион гектаридан кўпроғи суғорилади. Шу боисдан мелиорация ишларини сифатли бажариш, ерлардан фойдаланилишдаги хўжасизликка барҳам бериш, суғорма сув ресурсларини тежаш ғоят муҳим ишдир.

Озиқ-овқат ресурсларини жадал кўпайтириш вазифаси деҳқончилик самарадорлигини ошириш билан чамбарчас боғлиқдир. Фан-техника тараққиёти ютуқларидан, меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг янги формаларидан кенг фойдаланиш асосидагина республикада Озиқ-овқат программасидек туб социал-иқтисодий масалани муваффақиятли ҳал қилиш мумкин. Пленумда пудрат ва ижара муносабатларининг хилма-хил шаклларини ривожлантириш, мавжуд хўжаликлар доирасида ҳам, шунингдек, бошқа корхоналар ва экономика тармоқлари билан ўзаро боғланиб, кооперативларнинг кенг тармоғини вужудга келтириш асосида ҳам одамларнинг ижодий ташаббусини бутун чоралар билан намоён этиш озиқ-овқат муаммосини ҳал қилишнинг энг қисқа йўли эканлиги уқтирилди. Барча поғоналардаги партия комитетлари учун, колхозлар, совхозларнинг бошланғич партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари учун ҳозир ижара коллективларини ташкил этишдан, бутун хўжалик фаолиятини янги иқтисодий ўзаро муносабатлар изига ўтказишдан кўра муҳимроқ вазифа йўқ.

Республикамиз ўзининг ихтисослашганлиги, аҳоли тез кўпайиши, ер ва сув ресурслари чекланганлиги, табиий яйловларнинг йўқлиги сабабли гўшт, сут маҳсулотлари етиштиришни тез кўпайтиришда катта қийинчиликларга дуч келмоқда. Чорвачиликдаги мушкулликлар аҳолининг гўшт ва сут маҳсулотлари билан таъминланиш даражаси пастлиги, умуман, тармоқнинг аҳволи қониқарсизлиги, уни ривожлантиришга сарфланаётган маблағлар ва ресурслар самараси кўнгилдагидек эмаслигида кўзга ташланади. Бу ҳол республикада чорвачилик ва паррандачиликни юксалтириш, хусусан, мустаҳкам озуқа базасини яратиш, тармоқда меҳнатни ташкил этишнинг пудрат формаларини, хўжалик ҳисобидаги ижара муносабатларини кенг қўлланиш масалаларига партия, совет ва хўжалик органлари янада доимий эътибор беришларини талаб этади.

Колхозчилар, совхоз ишчиларининг шахсий ёрдамчи хўжаликлари ғоят муҳим резервдир. Чорвачилик маҳсулотларининг қарийб ярми, мева-сабзавотларнинг 40 процентдан кўпроғи ана шулар ҳиссасига тўғри келади. Шу боис бу соҳа билан дурустроқ шуғулланиш лозим. Шунингдек, саноат корхоналари ва ташкилотларнинг ёрдамчи қишлоқ хўжалиги имкониятларидан тўла фойдаланиш керак.

Етиштирилган маҳсулотдан оқилона фойдаланиш, уни сақлаш ва қайта ишлаш озиқ-овқат ресурсларини тўлдиришнинг энг муҳим манбаидир. Пленумда бу масала билан республикамизда деярли шуғулланилмаганлиги рўй-рост айтилди. Эндигина омборлар, маҳсулотни қайта ишлаш цехлари қуришга киришилмоқда. Шунга эришмоқ кераккн, токи бу соҳа қувватлари етиштирилаётган ҳосил миқёсига мутаносиб бўлсин.

Озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқаришда матлубот кооперацияси имкониятларидан самарали фойдаланиш, нон ва нон-булка маҳсулотларининг сифатини яхшилаш ва турларини кўпайтириш борасида талай ишларни амалга ошириш зарур. Жумладан, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари, республика Дон маҳсулотлари министрлиги, Ўзбекбирлашув нон заводларини қайта жиҳозлашни жадаллаштиришлари, ёпилаётган нон маҳсулотлари турини 15—20 тага етказишлари, ҳамма жойда нон ташиш ва нон савдосининг прогрессив усулларини жорий этишлари даркор.

Савдо ва аҳолига хизмат кўрсатиш социал соҳанинг муҳим йўналишидир. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобига қараганда, харид учун ва хизматдан баҳраманд бўлиш учун республика аҳолиси беҳуда сарфлаётган вақт саноатдаги меҳнат ресурсларининг йиллик сарфига баробардир. Ваҳолонки, узундан-узоқ навбатда туриш бирон бир тақчиллик аломати эмас, балки савдо шохобчалари айрим раҳбарларининг пухта ўйланмаган, баъзан эса атайлаб қилаётган хатти-ҳаракатлари оқибатидир. Пленум бу хусусда масалани шундай конкрет қўйдики, қишлоқ хўжалик маҳсулотини етиштириш учун нечоғлик қатъият билан ҳаракат қилаётган бўлсак, савдони соғломлаштириш учун худди ана шундай қатъият билан курашмоқ зарур.

Барча қайта ишловчи тармоқлар ва савдода социалистик мулкни ўғирлаш давом этаётганлиги Озиқ-овқат программасини бажариш ишига жиддий путур етказмоқда. Республика Ички ишлар министрлигининг маълумотларига кўра шу йилнинг биринчи ярмидагина 20 мингга яқин одам майда ўғрилик учун ушланиб, улардан талай миқдордаги маҳсулот тортиб олинди. Пленум юқоридан кўрсатмалар келишини кутиб ўтирмай, аҳолига хизмат кўрсатиш соҳасида пухта тартиб ўрнатиш учун янги, охори тўкилмаган қарорларга келиш ва уларни кун сайин амалга ошираверишни, ҳали ишга солинмаган имкониятлардан фойдаланиш вазифасини қўйди.

Пленумда таъкидланганидек, озиқ-овқат билан таъминлаш, социал муаммоларни ҳал этиш бу — партия шиорларининг амалий ишларда акс этишидир. Совет кишилари шунга қараб қайта қуришнинг ҳақиқий муваффақиятлари тўғрисида фикр юритадилар. Бу масалаларнинг ҳал этилиши ҳар бир коммунист, ҳар бир партия ташкилоти ва ҳар бир партия комитети учун ҳақиқий етуклик имтиҳони, қайта қуришни сўзда эмас, балки ишда амалга оширишга қодирлик имтиҳони бўлади ва бу имтиҳонни бутун халқ қабул қилади.

Бунинг учун барча имкониятларни ишга солиб, зарур чора-тадбирларни кечиктирмай амалга ошириб, Ўзбекистоннинг қулай табиий-иқлим шароити, бу ерда барпо этилган ишлаб чиқариш потенциали, жуда катта одам ресурслари ва халқнинг маҳорати ҳамда меҳнатсеварлигидан қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни жадал кўпайтириш учун тўла фойдаланиш зарур.

ХАЛҚАРО ЭКИПАЖНИНГ ПАРВОЗИ

ТАСС ахбороти

1988 йил 29 август куни Москва вақти билан соат 8 дан 23 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Союз ТМ-6» космик кемаси учирилди.

Кемани командир — икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Владимир Ляхов, тадқиқотчи-врач Валерий Поляков ва тадқиқотчи-космонавт — Афғонистон Республикасининг граждани Абдул Аҳад Момандан иборат халқаро экипаж бошқармоқда.

Учиш программасида «Союз ТМ-6» кемасини учувчи бошқарадиган «Мир» комплекси билан туташтириш ҳамда унда 1987 йил декабрдан буён Ер атрофидаги орбитада ишлаётган космонавтлар Владимир Титов ва Муса Манаров билан биргаликда илмий тадқиқотлар ва экспериментлар ўтказиш кўзда тутилган.

Совет — Афғон космик парвози Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Афғонистон Республикаси ҳукуматлари ўртасидаги аҳдномага мувофиқ амалга оширилмоқда.

Телеметрик ахборот маълумотларига қараганда, «Союз ТМ-6» кемасидаги системалар нормал ишламоқда.

Космонавтлар Ляхов, Поляков ва Моманд ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

СУРАТДА: экипаж командири, СССР космонавт-учувчиси, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони В. А. Ляхов (ўртада), экипаж врачи В. В. Поляков (чапда) ва Афғонистон Республикасининг граждани тадқиқотчи-космонавт Абдул Аҳад Моманд.

ТАСС — ЎзТАГ телефотоси.

Владимир Афанасьевич ЛЯХОВ

Икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Владимир Афанасьевич Ляхов Ворошиловград областининг Антрацит шаҳрида 1941 йилнинг 20 июль куни туғилган. 1964 йилда Харьковдаги икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони С. И. Грицевец номидаги учувчилар олий ҳарбий авиация билим юртини тугатганидан кейин ҳарбий-ҳаво кучларида хизмат қилди. «1 класс ҳарбий учувчи» ва «3 класс синовчи-учувчи» малакаларига эга.

В. А. Ляхов 1963 йилдан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзосидир.

Владимир Афанасьевич 1967 йилда космонавтлар отрядига қабул қилинган.

В. А. Ляхов 1975 йилда космонавтлар тайёрлаш марказидаги ишдан ажралмаган ҳолда Ю. А. Гагарин номидаги ҳарбий-ҳаво академиясини тугатди. Владимир Афанасьевич космосга икки бор парвоз қилган: «Союз-32» кемаси ва «Салют-6» орбитал станциясидаги 1979 йилги биринчи парвоз 175 кун давом этди, «Союз Т-9» кемаси ва «Салют-7» орбитал станциясидаги 1983 йилги иккинчи парвоз 150 кун давом этди. Унга «2 класс космонавт» малакаси берилган.

Абдул Аҳад МОМАНД

Афғонистон Республикасининг граждани Абдул Аҳад Моманд Ғазна вилояти Шангар районининг Сарда поселкасида 1959 йилнинг 1 январь куни туғилган. Миллати пушту.

1976 йили мактабни тугатганидан кейин Кобул политехника институтига ўқишга кирган.

Абдул Аҳад Моманд 1977 йилдан буён Афғонистон Халқ Демократик партиясининг аъзосидир.

1978 йили армияга чақирилади ва ҳарбий таълим олиш учун Совет Иттифоқига юборилади. Учувчилар ҳарбий билим юртини тугатганидан кейин Афғонистон ҳарбий-ҳаво кучларида хизмат қилди.

1987 йилда ҳарбий-ҳаво академиясини битирди, шундан кейин ҳарбий-ҳаво кучларидаги хизматини давом эттирди.

Абдул Аҳад Моманд 1988 йилнинг февраль ойида Ю. А. Гагарин номидаги космонавтлар тайёрлаш марказида биргаликдаги совет-афғон парвозига тайёргарлик машқларини бошлади. «Союз ТМ» кемаси ва «Мир» орбитал комплексида парвозга тайёргарлик курсини ўтди.

Валерий Владимирович ПОЛЯКОВ

Валерий Владимирович Поляков 1942 йил 27 апрель куни Тулада туғилган.

1965 йилда Москвадаги И. М. Сеченов номли Ленин орденли 1-медицина институтини тугатди. Сўнгра турли илмий-тадқиқот институтлари ва ташкилотларида ишлади. Космик медицина соҳасида қобилиятли ва билимдон мутахассис эканлигини кўрсатди. «Союз» космик кемалари ва «Салют» орбитал станцияларидаги учувчи бошқарадиган парвозларни медицина жиҳатидан таъминлашда бир неча бор иштирок этди. У медицина фанлари кандидатидир.

В. В. Поляков 1970 йилдан буён Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзосидир.

В. В. Поляков 1971 йилнинг октябрь ойидан бошлаб СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг медицина-биология муаммолари институтида ишламоқда.

Валерий Владимирович космик парвозларга 1972 йилдан буён тайёргарлик кўра бошлади. «Союз ТМ» кемаси ва «Мир» орбитал станциясида тадқиқотчи-врач сифатида парвозга тайёргарликнинг тўла курсини ўтди.

«СОЮЗ ТМ—6» КЕМАСИ ЭКИПАЖИ КОМАНДИРИНИНГ УЧИШ ОЛДИДАН БЕРГАН БАЁНОТИ

Қадрли ўртоқлар ва дўстлар!

Ер атрофидаги фазога биринчи бор парвоз қилганимдан буён орадан қарийб 10 йил ўтди.

Шу давр мобайнида космик техника сифат жиҳатдан ўзгарди. Экспериментлар яна ҳам мураккаброқ бўлиб қолди, аммо совет космик аппаратлари ёрдамида ўтказилаётган барча тадқиқотларни тинч мақсадларни кўзлаб ўтказиш йўли ўзгаргани йўқ.

Бугун «Мир» орбитал комплексида экспериментлар программасини бажариш учун «Союз ТМ-6» кемасида икки мамлакат — Совет Иттифоқи ва Афғонистон Республикаси гражданлари космосга жўнаб кетмоқдалар.

Бизнинг биргаликдаги парвозимиз — космосни тинч мақсадларда тадқиқ этиш соҳасидаги халқаро ҳамкорликда навбатдаги қадам ва Совет Иттифоқи билан Афғонистон Республикаси халқлари ўртасидаги тобора мустаҳкамланиб бораётган алоқаларнинг янги кўринишидир.

Халқаро экипаж номидан маълум қиламанки, космик парвозга тайёрмиз, мўътабар ва масъулиятли топшириқни бажариш учун бутун куч-ғайратимиз, билим ва тажрибамизни сарфлаймиз.

«Союз ТМ-6» кемаси экипажининг командири Владимир ЛЯХОВ.

«СОЮЗ ТМ—6» КЕМАСИ ТАДҚИҚОТЧИ-КОСМОНАВТИНИНГ УЧИШ ОЛДИДАН БЕРГАН БАЁНОТИ

Қадрли ўртоқлар ва дўстлар!

Яна бир неча минутдан кейин орзиқиб кутилган «старт» командаси берилади ва Совет — Афғон экипажи бошқараётган космик кема Ер атрофи орбитасига чиқади.

Афғонистон Республикасининг раҳбарияти совет қардошларимиз билан биргаликда ана шу космик парвозда иштирок этишдек юксак шарафни менга ишониб топширганидан бахтиёрман. Мағрур халқимнинг фарзанди сифатида мен космосга кўнглим фахр-ифтихор туйғуларига тўлиб ва айни вақтда биродаркушлик уруши ёнғини ҳамон давом этаётганлиги важидан она ватанимиз қисматига ачиниб парвоз этмоқдаман.

Азиз ватандошларим, эзгу сўзлар билан сизларга мурожаат қилмоқчиман. Биродарлар! Урушни тўхтатинг ва ўз куч-ғайратингизни мустаҳкам миллий тинчлик ўрнатилишига сарфланг. Мустақил, нейтрал, қўшилмаган Афғонистонни тинч ва ягона мамлакатга айлантирайлик, халқимиз эса бахтиёр бўлсин! Ватанимда тинчлик барқарор бўлишини кўриш — менинг энг эзгу орзу-истагимдир.

Космик парвозни тайёрлашда иштирок этган совет дўстларимга, барча совет кишиларига чуқур миннатдорчилик изҳор этмоқчиман, дўстлик мамлакатларимиз халқларининг қимматли меросидир ва бўлажак космик парвоз дўстлигимиз тарихида янги порлоқ саҳифа очади.

Афғон халқини, ватанимизни, Афғонистон Республикаси президенти, АХДП Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Нажибуллони ва совет халқини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Горбачевни ишонтириб айтаманки, космосда режалаштирилган иш программаси адо этилади!

«Союз ТМ-6» кемасининг тадқиқотчи-космонавти Абдул Аҳад Моманд.

ОНА ТИЛИДАГИ ДАРСЛИКЛАР

Тожикистондаги ўзбек тилида ўқитиладиган мактабларда дарсликлар камчил бўлмайди. Маълумки, бу қардош республикада 293 минг нафар ўзбек ўқувчи ўз она тилида таълим олади. Сентябрнинг биринчи кунлариданоқ бу ўқувчилар ҳар бирининг партасида зарур адабиётлар бўлади. Ўзбекистондан китоблар жўнатилгани бунинг кафолатидир. Қардош Тожикистоннинг буюртмасига мувофиқ, махсус равишда 96 номда бир миллион 391 мингта китоб чиқарилди. Булар она тили ва адабиёт, табиатшунослик, химия, физика, математика, астрономия... китобларидир. Биздаги мактабларга эса тожик ўқувчилар учун қўшни республикадан 62 номдаги 477 минг дарслик келтирилиши керак. Бу эса олдин келтирилганидан анча кўпдир. Бу тушунарли, чунки таълим тожик тилида олиб бориладиган мактаблар ва синфлар сони анча кўпайди. Самарқанднинг ўзидагина саккизта янги мактаб очилмоқда, бу қадимий шаҳарда таълим тожик тилида олиб бориладиган мактабларнинг умумий сони йигирматага етади.

— Тўғри, ҳозирча тарих ва география дарсликлари билан таъминлашда муаммолар бор, — деди «Ўқитувчи» нашриётининг директори Олим Исмоилович Мирзаев. — Бу фанлар ўқувчи яшаётган жойдаги материаллар асосида ўрганилиши керак. Демак, битта йўли бор — мазкур дарсликлар таржима қилиниши керак. Ҳозир шу масалани муҳокама қиляпмиз.

— Ўқитувчи кадрларни айирбошлаш ҳам кўзда тутилган, — деб таъкидлайди Тожикистон ССР Халқ таълими министрлигининг масъул ходими Р. Х. Ҳамидов. — Ҳозирги ўқув йилида Низомий номидаги Тошкент педагогика институтини ва Самарқанд университетини битирган кўплаб мутахассислар республикамизга келадилар. Улар ўзбек мактаблари ва синфларида физика, химия ва математикани ўз тилларида ўқитадилар. Таълим беришнинг, программаларнинг амалий масалаларини, иккала республика малака ошириш институтларида педагогларнинг малакасини ошириш тадбирлари системасини муҳокама қилиш учун йилига икки марта бир-биримизга делегациялар, ҳамдўстлигимизнинг бошқа йўналишлари бўйича ижодий коллективларни юбормоқчи бўляпмиз, туризм ва спорт соҳасида ўзаро алоқаларни ҳам кучайтирамиз.

«Ўзбеклар ва тожиклар бир дуторнинг икки торидир, — деган эди Мирзо Турсунзода. — Улар дўстлик ришталарини эъзозлайдилар».

Ўзбекистон — кўпмиллатли республика. Бу ерда таълим СССРдаги кўп халқлар — ўзбек, рус, қорақалпоқ, тожик, қозоқ, қрим татар тиллари ва бошқа тилларда олиб борилади. Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети болалар ўз она тилларини билиш, ўз миллий маданиятини асраш ва сақлаш имкониятига эга бўлишлари учун бошқа республикаларда ана шу тиллардаги дарсликларга буюртма берди. Шу билан бирга ўзбек тилида ўқийдиган болаларга атаб Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистонга 98 номда жами 2 миллион 311 мингта китоб жўнатилди. Келгуси йилдан бошлаб «Ўқитувчи» нашриётида қрим татар тилида ўқув адабиётлари чиқарадиган редакция очилади.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон меҳмонлари

Уругвай кенг фронти делегацияси республика ҳаёти билан танишмоқда. Уругвай демократик ва ватанпарвар кучларини бирлаштирган антиимпериалистик коалицияга кирувчи мазкур ташкилот намояндалари Урганч, Хива, Бухорода бўлдилар. Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар, республика Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини бориб кўрдилар.

29 август куни меҳмонларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов қабул қилди.

(ЎзТАГ).

• *Партия турмуши: бошланғич ташкилотлар жанговарлиги кўриги*

КОММУНИСТ ОБРЎСИ, МАСЪУЛИЯТИ ВА БУРЧИ

Жанговарлик кўригининг дастлабки босқичи якунланмоқда. Хўш, у нима берди! «Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси Жомбой район партия комитетида ўтказган давра суҳбати ана шу масалага бағишланди. Давра суҳбатида район партия комитетининг иккинчи секретари В. Е. Стерехов, ремонт ишлаб чиқариш корхонаси электр пайвандловчиси, райком аъзоси Ф. Юсупов, Улуғбек номли совхоз партия комитети секретари, обком аъзоси А. Давлатов, РАПО ремонт-ишлаб чиқариш корхонаси инженери, бошланғич партия ташкилоти секретари Ф. Хамидулина, дон маҳсулотлари комбинати директори, райком аъзоси З. Баротов, райкомнинг ташкилий бўлими мудири Ҳ. Боқиев қатнашдилар.

СУҲБАТ САМИМИЙ БЎЛСА...

А. ДАВЛАТОВ: — Ҳозир коммунистнинг масъулияти ўн чандон ошди. Ундан қайта қуришнинг барча участкаларидаги ишда намуна кўрсатиши, ошкоралик, демократиялаш, туб иқтисодий ислоҳат шароитларида одамларнинг олдинги сафида бўлиши, қоғозбозлик, алдамчилик иллатларига қарши актив курашчи бўлиб майдонга чиқиши талаб этилди. Бунинг учун аввало, унинг ўзи ҳалол, пок, виждонан меҳнат қилиши, эътиқодига содиқ, обрўси бутун бўлиши керак.

Ф. ЮСУПОВ: — Аҳад ака, кечирасиз, сўзингизни бўламан. Дарҳақиқат, XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида таъкидланганидек анчагина коммунист обрўларидан ажралиб қолдилар. Биргина бизнинг районда қанча хўжалик раҳбарлари, коммунистларнинг сўзлари бошқа, ишлари бошқа бўлиб чиқди. Одамлар коммунистлар, айниқса раҳбар коммунистларга ишончсизлик билан қарай бошлашди. Коммунистнинг обрўсини ошириш масаласининг қўйилиши кун тартибига ана шу зайл пайдо бўлди.

В. СТЕРЕХОВ: — Бу жуда жиддий масаладир. Менимча, республикада мақсадга эришувнинг асосий йўли топилди. Яъни бошланғич партия ташкилотлари кўригини ўтказиш коммунистнинг обрўси, масъулиятини оширишга хизмат қилади.

МУХБИР: — Гап уни собитқадамлик билан амалга оширишдадир. Мен Иштихон районидаги Ленин номли колхозда бўлганимда партком секретари Очил Бегматовдан кўрик қандай бораётганини сўрадим. У қарийб тўқсон нафар коммунисти бўлган партия ташкилотида эндигина уч киши суҳбатдан ўтказилгани ва уч кишига характеристика тасдиқланганини айтди. Райкомнинг ташкилий бўлими мудири Н. Ҳусанова эса кўрик унчалик мақсадга мувофиқ эмаслигини тушунтирмоқчи бўлди. Хўш, Жомбойда бу муҳим тадбирга муносабат қандай?

В. СТЕРЕХОВ: — Кўрик қайта қуришни ҳаракатлантирувчи куч. Чунки унинг замирида расмиятчилик йўқ. У ҳар бир коммунист билан юзма-юз бўлишни, камчилигини кўрсатишни, унинг танқидий мулоҳазаларини тан олишни, хулоса чиқаришни талаб этади.

А. ДАВЛАТОВ: — Биз совхоз партия комитетида ўн бир кишидан иборат комиссия туздик. Лекин ишимизда сустқашлик бошланди. Шу боис бюроси бор бошланғич партия ташкилотларида ҳам кўрик комиссияси тузилди. Уларга райком томонидан тайёрланган тавсиялар, низомни кўпайтириб бердик. Суҳбат ишдан кейин ўтказилди. Марказий ремонт устахонаси партия ташкилотида комиссия коммунист Худойберди Облобердиев билан узоқ суҳбатлашди. У партия йиғилишларида қатнашмаслиги, топшириқларни уддаламаслиги, вазифасига совуққонлиги сабабларини асослаб беролмади. Унинг камчиликлари характеристика лойиҳасида очиқ-ойдин кўрсатилди. Йиғилишда унга қаттиқ ҳайфсан берилди ва 4-бўлимга ишчи бўлиб бориш тавсия этилди. Худойберди бундан тўғри хулоса чиқарди. Ҳозир иш билан ўзини оқлаяпти.

Ф. ЮСУПОВ: — Биз кўрик жараёнида ёш коммунист Мамаражаб Қўшназаров билан атрофлича суҳбатлашдик. У жамоат ишларида қатнашмас эди. Суриштирсак, оддий саволларга жавоб беролмади. Муҳим ҳужжатлардан хабарсиз экан. Нима қилиш керак? Кўрикнинг вазифаси эса унинг фаолиятини жонлантириш. Шу жумладан унга агитаторлик қилишни топширишни таклиф қилдим. Айримлар қарши бўлди. Лекин у киришиб кетди. Ўз устида ишлай бошлади. Сиёсий билими, савияси ошди. Кечагина ўзи билмаган нарсаларни бугун дўстларига тушунтириб бермоқда.

Ф. ХАМИДУЛИНА: — Худди ана шундай самимий суҳбат коммунист Филлип Шлейнин билан ҳам бўлди. Умуман кўрикнинг илк натижалари дарров сезилди. Ҳали аттестация бошланса, унинг аҳамияти нақадар катта эканлиги ёрқинроқ кўзга ташланади.

Ҳ. БОҚИЕВ: — Очиқ айтишимиз керак, районнинг ҳамма жойида ҳали кўрикнинг аҳамиятига етарли тушуниб олинган эмас. Баъзилар бунга ўткинчи расмиятчилик деб қарашмоқда. Аммо саккиз жойда кўрик жуда намунали ташкил этилган. «Ғалабанинг 30 йиллиги» совхозида кўрик резервларни очиб бераётганини айтишди. Суҳбатлар давомида 5 коммунист қўшимча партиявий топшириқ олди. Уч коммунист эса қўшимча социалистик мажбуриятлар қабул қилди. Район бўйича комиссия хулосаларига кўра КПСС аъзоларидан 16 кишининг ҳисоботлари партия йиғилишларида эшитилди. Қолган жойларда ҳам ишни жонлантиришимиз зарур.

ТАКЛИФ, ТАНҚИД ВА ТАҲЛИЛ

МУХБИР: — Маълумки, кўрикнинг асосий шартларидан бири суҳбат давомида коммунистлар томонидан билдирилган танқидий фикр-мулоҳазаларни ўрганиш, турмушга татбиқ этишдан иборат. Аҳад ака, сизларда бу иш қандай ташкил қилинган.

А. ДАВЛАТОВ: — Аввало айтиб қўяй, биз қоғозбозликдан қочиш мақсадида ҳар бир кишига карточка тўлдириш тартибини қабул қилмадик. Бунинг ўрнига ягона журнал очдик. Ҳамма нарса шунга қайд қилинади. Журнални варақлайлик: коммунистлар Амрулло Шамсиев, Носир Жуманов, Абдураззоқ Қаҳҳоровлар район халқ контроли комитети айрим масалаларга бир ёқлама муносабатда бўлаётганини айтишган. Ҳақиқатан ҳам халқ назоратчилари минерал ўғит сақланишини қараб чиқиб, бу коммунистларга бир ойлик маошлари миқдорида жарима солишган. Лекин уларнинг эътирозлари инобатга олинмаган. Бу коммунистлар ўғитхоналар хароб бўлиб ётгани, ремонт қилиш зарурлигини совхоз директори, унинг хўжалик ишлари бўйича ўринбосари, прорабга бир неча марта айтишган. Ҳатто ёзма равишда рапорт ҳам беришган. Лекин чора кўрилмаган. Хўш, коммунистлар таъкидлаганларидек, нега район халқ контроли комитети масаланинг бу томонига эътибор қилмади? Бу аҳволда ҳеч қачон ҳақиқатга эриша олмаймиз. Кўрик комиссияси бу хусусда область халқ контролига мурожаат қилишни лозим деб топди.

Кўриниб турибдики, кўрик айни пайтда социал адолат принциплари бузилмаслигини ҳам назоратга олади.

В. СТЕРЕХОВ: — Шу хўжаликдан яна бир мисол келтириш мумкин. Коммунистлар область агросаноат комитети айби билан клуб қурилиши пландан чиқарилганини айтишди. Ҳозир бу масала билан шуғулланяпмиз.

МУХБИР: — Коммунистнинг обрўсини ошириш учун кўрик қандай хизмат қиляпти?

З. БАРОТОВ: — Комбинатда кўрик комиссияси раисиман. Биз коммунистлар билан суҳбатлашиб, ҳар бирининг камчилигини очиқ-ойдин кўрсатдик ва буни характеристика лойиҳасига киритдик. Масалан, Лола Абророва бизга шароит йўқлиги ҳақида эътироз билдирди. Галина Ляшкина эса йиғилишларда очиқчасига гапириш, ҳамма нарсани ўз номи билан аташ кераклигини айтди. Мастер Валерий Богданюк эса суҳбатга коммунист бўлмаганларни ҳам тортиш зарурлигини уқтирди. Ҳақиқатан ҳам нега бу таклифларни амалга ошириш мумкин эмас?! Қолаверса, сифат комиссияси тузиш, интизомни мустаҳкамлаш ҳақидаги таклифлар ҳам коммунистларнинг обрўйини оширишга хизмат қилади.

СПРАВКА ЎРНИДА: Жомбой дон маҳсулотлари комбинати олти ойлик планни ошириб уддалади. Планга қўшимча равишда 2645 тонна ун ишлаб чиқарилди. Меҳнат унумдорлиги 107 процентни ташкил қилди. Мўлжаллanganидан ташқари 121 минг сўм даромад олинди. Комбинатда 14 миллат вакиллари ишлашади. Болалар боғчаси, клуб, алоҳида посёлка қурилди. Душхона, спорт зали, сауна ва бошқа қулайликлар мавжуд.

А. ДАВЛАТОВ: — Коммунист Гулсара Олтибоева билан суҳбат шуни кўрсатдики, у ўз вазифасини бажармаяпти, меҳнат интизомига риоя қилмаяпти. Биз у билан суҳбатлашгач, бўлимга бориб у ишлаётган звено бошлиғи О. Сиддиқов билан ҳам гаплашдик. Жуда кўп муаммолар маълум бўлди. Шу сабаб фақат коммунистнинг ўзи билан суҳбатлашиш камлик қилади, деган хулосага келдик. Гулсара ўз иши ҳақида ўйлаб кўрди, бугун у коммунистга хос меҳнат қиляпти.

Ферма партия ташкилоти фаолиятига назар солайлик. Кўрик жараёнида Нодира Қосимова, Дилбар Хамроева ва бошқа сут соғувчилар қўшимча мажбуриятлар олишди. Нодира олти ойда 22 ўрнига 23 тонна сут топширди. Дилбар эса 21,3 ўрнига 22 тонна сут соғиб олди. Улар бошқаларни ҳам ўз ортларидан эргаштиришди. Ўтган йили ҳам, ундан олдин ҳам олти ойлик планини уддалай олмаган ферма бу йил топшириқни бажарди. Менимча, бу коммунистнинг обрўсидан далолатдир.

З. БАРОТОВ: — Аҳад ака, кўрикнинг барча имкониятлари қамраб олинди, деб ўйлайсизми?

А. ДАВЛАТОВ: — Йўқ, ҳали. Бизда 162 коммунист бор. Ҳозиргача 65 киши билан суҳбатлашдик. 43 коммунистга характеристика тасдиқланди. Демак, ҳали анчагина камчиликлар, таклифлар, мулоҳазаларга бориб етганимиз йўқ. Масалан, 3-бўлимда бу ишга киришилмаган. Цех партия ташкилоти секретари Бозорбой Мирзаев сустқашлик қиляпти. Вақт эса ўтиб боряпти.

Ф. ХАМИДУЛИНА: — Аҳад Давлатович юқорида яхши мисол келтирдилар. «Спецсельхозмонтаж» трестининг хўжалик ҳисобидаги участкаси бошлиғи Ҳайдарали Аҳмедов бизнинг ҳисобда туради, лекин партия йиғилишларига келмасди. Комиссия аъзолари унинг нуқсонини кўрсатиб беришди. Ҳозир тегишли хулоса чиқариб олди. Эндиликда жамоат топшириғини бажаряпти.

МУХБИР: — Ремонт-ишлаб чиқариш корхонаси коммунистлари орасида пассивлар, обрўсини туширганлар, ўз ишига юзаки муносабатда бўлаётганлар бўлса, улар билан қандай иш олиб боряпсизлар?

Ф. ХАМИДУЛИНА: — Ундайлар йўқ бизда.

А. ДАВЛАТОВ: — Ҳозир бундай юзакичиликдан воз кечиш керак. Ахир, сизлар ремонт қилаётган техниканинг сифати ёмонлиги бизга аён-ку?! Хўш, бунга нима дейсиз?

Ф. ХАМИДУЛИНА: — Бу ҳақда хўжаликлар бизга мурожаат қилишмаса, узунқулоқ гапларга ишониб чора кўролмаймиз-ку.

А. ДАВЛАТОВ: — Майли, мен сизларга аниқ мисоллар билан мурожаат этаман. Бу масалани кечиктирмасликка ҳаракат қиламан. Лекин бу энг аввало, тарбиявий ишнинг «самараси»дир.

З. БАРОТОВ: — Суҳбатлар чоғида коммунистлар бош механик фаолиятидаги жиддий қусурларни очиб ташлашди. Биз уни ишдан бўшатдик. Чунки у обрўсини сақлай олмади.

В. СТЕРЕХОВ: — Кўрик — катта оқим. Унинг биринчи босқичи комиссия тузиш, коммунистлар фаолиятини таҳлил қилиш, улар билан суҳбатлашиш, характеристика лойиҳасини тузишни ўз ичига олди. Суҳбатимиздан маълум бўлганидек, биз эътиборни партия ташкилотига эмас, коммунистга қаратдик. Агар коммунистнинг активлиги ошса, демак, партия ташкилоти ҳам ҳаракатга келади.

Ҳозир айни пайтда кўрикнинг иккинчи босқичига ҳам киришилмоқда. Улуғбек номли, «Ғалабанинг 30 йиллиги» совхозлари, гўшт ишлаб чиқариш комбинати, 2507-автокорхона, бир қатор қурилиш ташкилотларида иккинчи босқич ҳам бошланмоқда. Бу асосан ижро босқичига айланади.

Хуллас, коммунист обрўси, масъулияти ва бурчини тўла-тўкис кўрсатиб берадиган, таҳлил этадиган кўрик нақадар тўғри ташкил этилса, шу қадар ишимизда силжиш бўлади. Биз иккинчи босқичда коммунистларни аттестациядан ўтказишни ҳам мақсад қилиб қўйдик. Демак олдимизда янада масъулиятли ишлар турибди...

Суҳбатни «Совет Ўзбекистони» мухбири Ж. МАМАТОВ ёзиб олди.

Социал адолат принципига ҳамма риоя қилиши керак

ҲАР ХИЛ МАКТУБЛАР ЁЗИШАДИ...

«...Акс ҳолда шикоят қиламиз» — «Волга» ГАЗ-24 енгил автомашинаси ажратиш талаби билан бошланган хат ана шу сўзлар билан тугайди. Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ишлар бошқармасининг савдо, маиший хизмат ва молия бўлимида бундай мактублар бир неча семиз папкага тўпланган ҳамда уларни қандай «ёпиш»ни ҳеч ким тасаввур ҳам қилолмайди. «Ҳозирча ҳаммани машина билан таъминлай олмаймиз», деган мазмундаги изоҳлар муаллифларни қониқтирмайди. Ҳуқуқим бор, беринг! — деган талаблар битилган хатлар тинимсиз келмоқда. Ўзбекистоннинг марказий органларида, шунингдек республика Олий Совети Президиумида ҳам бундай мактублар кўплаб тўпланиб қолмоқда.

Бу ерда гап турли даражадаги раҳбарлар ўз муассасалари эҳтиёжи учун эга бўлишни истаётган хизмат машиналари ҳақида эмас, балки шахсий машиналар ҳақида кетяпти. Юқорида парча келтирилган Амударё районидаги «Коммунизм» колхозида истиқомат қилувчи Қаҳрамон она Б. Матназарованинг хатида таъкидланганидек, гўё ГАЗ-24 машинасисиз унинг оиласи барбод бўлаётганмиш. Ҳамма қўшниларнинг «Жигули» ва «Москвич» машиналари бор, наҳотки Қаҳрамон онанинг яхшироқ яшашга ҳаққи бўлмаса?

Ҳозирги совет жамиятида демократия, ошкоралик, социал адолат принциплари ўз мавқеини тобора кўпроқ мустаҳкамламоқда. Лекин бу иш ҳамма ерда адашишсиз, бир текис бораётгани йўқ, албатта. Шу сабабли шикоятлар ёзилмоқда. Партия ҳозир барча даража ва лавозимдаги раҳбарлар меҳнаткашларнинг турли социал адолатсизлик фактлари хусусидаги хатлари ва мурожаатномаларига қандай муносабатда бўлаётганига ғоят катта эътибор бермоқда. Хат ва мурожаатномаларни юзаки кўриб чиқиш, очиб ташланган ва келтирилган фактларни яшириш қаттиқ жазоланадиган ҳолатларга айланди. Гражданларнинг аризаларига эътиборсизлик билан муносабатда бўлиш ҳолларига нисбатан жуда жиддий хулосалар билан принципиал партиявий баҳо берилганлигига кўплаб мисоллар келтириш мумкин.

Бу жуда тўғри, чунки ўткир фактларни, салбий ҳолатларни яшириш, юмшатиш беҳуда уйдирмалар, бўлмағур миш-мишлар учун асос бўлади. Буларга қарши ниҳоятда ҳалол ва очиқ позицияда туриб курашиш мумкин. Шуниси қувончлики, партия комитетлари, Совет ҳокимияти органларига келаётган хатларда умумхалқ аҳамиятига молик масалалар тобора кўпроқ ўртага қўйилмоқда ва муаммолар кўтарилмоқда. Одамларни Оролнинг аҳволи ва халқ хўжалиги тармоқларининг моддий-техника таъминоти системаси, экономикани бошқаришни такомиллаштириш ва ўрта мактаб ислоҳоти, шаҳар ва қишлоқларни ободонлаштириш, қурилишдаги ишларнинг аҳволи ташвишлантирмоқда. Масалан, Урганч сут заводи, мебель фабрикаси, ёғ-мой комбинати ишчилари ўз корхоналари хўжалик юритишнинг янги шароитларида ишлашга тайёргарликсиз келганликларини маълум қилиб, бунинг сабаблари меҳнат шароитининг қониқарсизлигида, моддий-техника таъминотидаги узилишларда, социал соҳа заиф ривожланганлигида эканлигини очиб беришади. Бир қанча мурожаатномаларда меҳнатга қобилиятли аҳолининг иш билан банд этиш муаммолари ўткир қилиб қўйилади, коллектив, ижара пудрати моҳияти ва мазмунини тўғридан-тўғри бузиш ҳоллари ҳақида ҳикоя қилинади. Ана шундай барча хатлар юзасидан тегишли органлар зудлик билан чора-тадбирлар кўрмоқдалар.

Лекин биз мақолани бошлаган юқоридаги каби мавзулардаги хатлар ҳам ҳали жуда кўп. Уларда: «Олишга ҳуқуқим борми, бер!» деган ҳайқириқ кучли. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг қабулхонасида: кўпроқ қайси тоифадаги кишилар ҳеч қандай навбатсиз машина берилишини илтимос, аслида эса талаб қилаётганликлари ҳақида қизиқарли хулоса чиқарилди — булар Қаҳрамон оналар бўлиб чиқишди. Халқимиз фаровонлиги муттасил ошмоқда. Ҳалол меҳнат қилган, шу билан бирга, айтайлик, улғайган фарзандлари ёрдамида ипак қурти боққан аёлнинг бугунги кунда автомобиль сотиб олишга маблағи борлигига шубҳа қилмаса ҳам бўлади. Кўп болали оила учун баъзан машина кераклигини ҳам тушуниш мумкин.

Бироқ ҳар доим ҳам шахсий истаклар жамият имкониятлари билан мувофиқлаштириладими? Конкрет мисолимизга қайтадиган бўлсак, Б. Матназарованинг оиласига давлат неча йиллардан буён ёрдам бериб келаётганини ҳисоблаб кўриш керак, чоғи. Бир марта бериладиган нафақа, болаларни боқиш учун, ҳали унча кўп бўлмаса ҳам, ҳар ойда тўланадиган пул, бепул болалар боғчалари, мактаблар, пионер лагерлари, ҳунар-техника билим юртлари шулар жумласидандир. Бу ҳаммага маълум ва шундай бўлиши керак, деб қабул қилинади. Социал турмушнинг барча соҳаларида ҳали катта камчиликлар борлигини ҳам биз яхши биламиз, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси уларни жуда аниқ кўрсатиб берди. Кўпгина хатларда бошпана эмас, гарчи минглаб оилалар идеал шароитларда яшашмаётган бўлса ҳам, озиқ-овқат эмас (ҳолбуки бу соҳада ҳам ҳамма нарса тартибли деб бўлмайди), «Волга» талаб қилишади ва: менга мумкин... деб бошқача машинага кўнишмайди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми қабулхонасининг мудири Ҳ. Муҳитдинов ўзини қайта текшириб кўриш учун мукофотлар бўлимига қўнғироқ қилади: «Қаҳрамон она» унвони бериш ҳақидаги низомда ана шундай имтиёзлар кўзда тутилганми? Жавоб бир хил: йўқ. Юридик бўлимга қилинган қўнғироққа ҳам яна йўқ, деган жавоб олади. Демак, қандайдир фавқулодда ҳуқуқлар ҳақидаги фикр афсонадан бўлак нарса эмас экан-да?

Бунга ҳа, деса ҳам, йўқ, деса ҳам бўлади. Гап шундаки, Совет ҳокимиятининг маҳаллий органлари бизда камёб нарсалар бор экан, уларга имтиёзли навбатни қандай тартибда тузишни мустақил ҳал қиладилар. Албатта бу, айтайлик, Улуғ Ватан уруши ветеранларининг квартира олишидаги навбатга тааллуқли эмас. Бу борада ягона қоида бор.

Ўша автомобилларга навбат район ижроия комитетларида тузилади, имтиёзлар составини ҳам уларнинг ўзлари белгилайдилар. Бироқ, шу ўринда таассуф билан таъкидлаш кераки, кўпгина маҳаллий ҳокимият органлари қабул қилинаётган қарорлар учун тўла масъулиятни ҳануз ўз зиммаларига олишни истамаётирлар. Б. Матназаровага ҳам Амударё район ижроия комитетида машина олишга бўлган ҳуқуқини шунчалик мужмал қилиб тушунтириб беришдики, у дарҳол марказий ҳокимият органларига шикоят қила бошлади. Ижроия комитетда аёлга унинг талаби асоссизлигини содда қилиб тушунтириб бериш, ҳозир шунга ўхшаш масалалар даставвал меҳнат коллективида, кейин эса халқ депутатлари район Советида ҳал этилишини айтиб бера оладиган юридик жиҳатдан саводхон одам топилмади.

XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг «Ҳуқуқий ислоҳот тўғрисида»ги резолюциясида шундай дейилган: «Социалистик ҳуқуқий давлатни шакллантириш, сиёсий системани ислоҳ қилиш ва хўжалик юритишнинг янги усулларини жорий этиш аҳолининг ҳуқуқий тарбиясини қайта қуриш юзасидан самарали чора-тадбирлар кўришни, меҳнаткашларнинг барча табақаларини, марказдаги ва жойлардаги ҳамма кадрларни қамраб оладиган ягона умумдавлат, умумпартия программасини... ташкил этишни талаб қилади». Ҳозиргача бизга айни ана шундай система жуда етишмаётир. Ҳокимият органларида юридик ҳуқуқ ва мажбуриятлар ҳақида салпал тушунчага эга бўлишса ҳам, аҳолининг кенг қатламлари орасида бу борада аҳвол мутлақо қониқарсиздир. Ваҳолонки, олдимизда ҳуқуқий социалистик давлат қуриш вазифаси турибдики, уни умумий юридик саводхонликка эришган тақдирдагина амалга ошириш мумкин бўлади.

...Ўзбекистон ССР Олий Советига Президиумига, бошқа ҳокимият органларига, партия комитетларига хатлар келиб тушмоқда. Уларнинг ҳар бирида умид ёки алам, илтимос ёки талаб бор. Ҳар бир хатнинг ортида яна кимнингдир камчилиги, одамларга менсимай муносабатда бўлиши ётадики, бунинг натижасида хатлар пастдан юқорига ва юқоридан пастга жўнатилаверади. Бу ерда битта нарса: ҳар бир киши ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини билиши ва улардан қонуний асосда фойдаланиши талаб этилади.

В. ГЛАДИЛОВ,
ЎзТАГ мухбири.

• *Амалдаги интернационализм*

ҲАМКОРЛИК

Норин районидаги «Ўзбекистон» колхозида уй-жой учун навбатда турганлар сони сўнгги беш йил ичида яна ҳам ошиб кетди. Колхозчиларнинг кўпчилиги ўзининг ҳовли-жойига эга бўлишни орзу қиларди. Колхоз правлениеси уларнинг бу истагини ҳисобга олиб, талабгорларнинг ҳар бирини яхшигина ҳовли-жойлар билан таъминлашга киришмоқчи бўлди-ю, лекин бир муаммо қўлни тутиб қолди. Қурилиш материаллари, аниқроғи, ёғоч-тахта танқислиги ишнинг белига тепди. Бу тўғрида колхозда узоқ ўйлашди, мулоҳаза қилишди.

Муҳокама, мунозара чоғида раҳбар ва мутахассислар орасидан яхши бир фикр чиқиб қолди: яхшиси, Иркутск мебель фабрикасига бориш керак.

Вакиллар Тайгадаги шаҳардан тезгина қайтиб келишди. Улар, фабрикада ишчи кучи кам, шу сабабли ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар оз, деган фикрни айтишди.

Колхоз раҳбарлари ва мутахассислари ўйлаб кўришса, колхозда бинокорлик ва ёғочсозлик касблари бўйича кадрлар деярли йўқ экан. Шу сабабли 20 кишини Иркутскдаги фабрикага икки ой ишлаб келишга юборишга қарор қилинди.

Ишга борган колхозчиларни ғоят хурсанд бўлиб кутиб олишди ва сидқидилдан ўз касбларини ўргата бошлашди. Қисқа вақт ичида колхозчилар мебелсозлик фабрикасида мустақил ишлашга, смена нормаларини тўла бажаришга ўрганибгина қолмай, сифатли ишлашни ҳам ўзлаштирдилар.

— Шундай қилиб биз «бир ўқ билан икки қуённи отишга» муваффақ бўлдик, — деди колхоз партия ташкилоти секретари О. Каримов. — Аниқ қилиб айтадиган бўлсак, ёғоч-тахта буюмлари етарли бўлиб қолди, айни пайтда колхозимизда малакали, иқтидорли қурувчилар ҳам кўпайиб боряпти. Биз мебелсозлик фабрикаси билан тузилган шартномавий мажбуриятимизни тўла-тўкис бажариб боришга ҳаракат қиляпмиз, бундан мамнун бўлган ишчилар бизга зарур материалларни етарли миқдорда жўнатишяпти.

— Колхозимиз қишлоқларида планли, шинам уй-жойлар кўпайиб боряпти. Чунки сибирлик мебелсозлар сўзларининг устидан чиқиб, ёғоч-тахта материалларини ўз вақтида етказиб турибдилар, — деди ёш колхозчи Бахтиёр Омонов. — Мен ҳам бир группа ўртоқларим билан бирга Иркутскда дурадгорлик касбини эгаллаб келдим. Ўртоқларимдан Шарофиддин Мирзақулов, Баҳром Холматов, Баҳодир Қўчқоров каби иштиёқманд йигитлар ҳам дўстлар ҳурматига сазовор бўлдилар.

Самарали ҳамкорлик бошланган ўтган йили колхозда бор-йўғи 6 та янги уй қурилган бўлса, бу йил ҳозиргача 35 та уй, колхоз фермаси ва бошқа объектлар бунёд этилди.

Дўстлик саховатлари ҳар икки томон учун ҳам изсиз қолаётгани йўқ.

А. АНДРЕЕВ,
«Наманганская правда» газетаси редакцияси бўлим мудири.

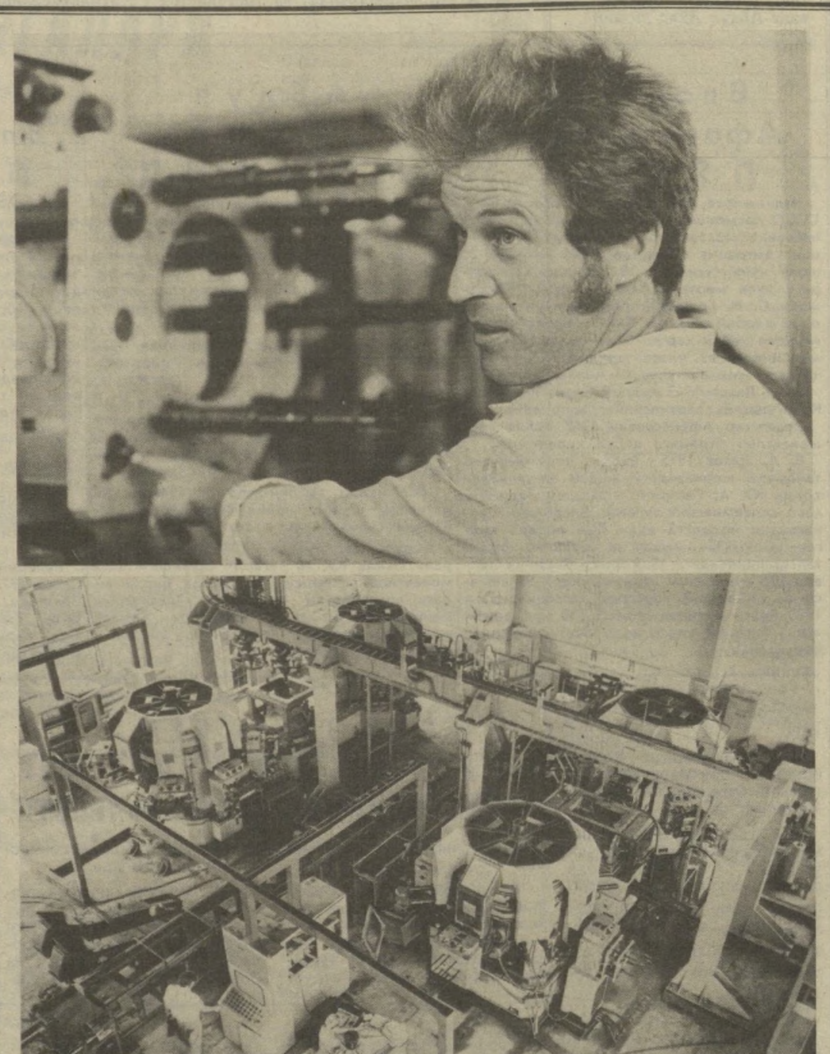

ТРАКТОРСОЗЛАР УЧУН ЯНГИ ЛИНИЯ

Тошкентдаги «Технолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг станоксозлик махсус техника конструкторлик бюросида янги модификациядаги пахта териш машиналари учун деталлар ишлаб чиқарадиган автоматлашган линия барпо этиш ниҳоясига етказилди. Янги линия «СССР 50 йиллиги» Тошкент трактор заводи ишлаб чиқариш бирлашмаси буюртмаси бўйича тайёрланди.

Махсус техника конструкторлик бюроси мутахассислари тезкор усулда ишлаб, линияни кўзда тутилган олти йил ўрнига атиги икки йилдагина қуриб тамомладилар. Бу техникавий янгилик жаҳон техника даражасига мос келибгина қолмай, ҳатто баъзи кўрсаткичлари жиҳатидан афзаллик ҳам қилади.

Автоматлашган линия бир йўла йигирмадан ортиқ ишчини оғир қўл меҳнатидан халос қилиш билан бирга йилига у 446 минг сўмни тежаш имкониятини ҳам беради.

Суратларда: 1. Конструкторлик бюроси слесари Ю. Шмагайров. У ўн йилдан зиёдроқ вақтдан буён механика-йиғув ишларини аъло даражада бажариб келмоқда. (юқорида). 2. Янги, ихчам автоматлаштирилган линия.

С. Величкин фотолари (ЎзТАГ).

• *Ёшлар ҳаётидан*

ИЖОДИЙ МАРКАЗ

Гулистонда ёшларнинг «Ният» илмий-техника ижодиёти маркази ташкил этилди. Ўз ишлаб чиқариш соҳасини реконструкциялашни бошлаган ёки реконструкциялашга, конкрет топшириқларни бажаришга киришаётган корхоналар билан дастлабки шартномалар тузилди. Шартнома асосида нархлар белгиланди. Бевосита иш бажарувчилар бажарилган иш нархининг ярмигачасини оладилар.

Иш тажрибасига эга бўлган ёшлар илмий-техника ижодиётининг Тошкентдаги маркази ёшларнинг ижодий ташаббусини ривожлантиришда Сирдарё область комсомол комитетига катта ёрдам бермоқда.

МЕҲНАТСЕВАРЛАР

Наманган шаҳрининг Совет районидаги ўрта мактабларнинг юқори синф ўқувчилари ўз ҳаётида биринчи марта иш ҳақи олдилар. Улар каникул вақтида шойи ишлаб чиқариш бирлашмасида ишладилар. Ёшлар ўқув йили давомида касбга йўналтиришга оид машғулотларда профессионал маҳорат асосларини эгалладилар.

Халқ истеъмоли моллари цехининг тикувчилик устахонасида ишлаган қизлар ёз давомида бир неча комплект болалар ички кийими, хўжалик фартуклари тикдилар. Улар тиккан буюмлар фирма магазинлари пештахталарида туриб қолмади. 48-мактаб ўқувчиларидан Л. Кузьмина, Н. Нуриддинова, И. Новоселова ва бошқалар бу касбга яхши тайёргарлик кўрганликларини, тикувчилик ишини дурустгина эгаллаб олганликларини кўрсатдилар.

Практикадан ўтаётган ёшларнинг кўпчилиги мактабни тамомлагандан кейин бирлашмага ишга боришга қарор берди. (ЎзТАГ).

• Диққат: яна дефолиация ҳақида

ҲАР ИШДА ОМИЛКОРЛИК КЕРАК

Газетамиз ғўзаларни баргсизлантиришнинг оммавий бошланишига жуда оз фурсат қолганлигини ҳисобга олиб, УДМ дефолианти сирасига кирувчи дефолиантлар характеристикаси ва улардан фойдаланиш шартларига оид мақола билан чиқишни Ўзбекистан ССР Фанлар академиясининг бир группа олимларидан илтимос қилди.

Пахта териш машиналарига кенг иш фронти яратиш учун ғўзани дефолиация қилиш кераклиги, табиий. Маълумки, ғўза барглари табиий шароитда кимёвий моддалар таъсиридагина тўкилади. Дефолиант сепиш — ўсимликнинг ривожланишини тўхтатмаган ҳолда баргларнинг тез ва эрта тўкилишини таъминлайди. Бу — ҳосилнинг эрта етилишига олиб келади. Десикантлар баргларни, шохларни ва уларнинг ўсув нуқталарини қуритади. Натижада ўсимлик бутунлай қурийди.

Хлорит магний «қаттиқ» дефолиант ҳисобланиб, у ғўзага кўпроқ миқдорда сепилса, ўсимлик ривожланишдан тўхтайди, етилмаган кўсаклар қовжираб қолади. Бу бир қисм ҳосилнинг йўқотилишига олиб келади. Мазкур дефолиантнинг «қаттиқ»лигини ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Химия институти олимлари уни юмшатмоқдалар. Улар кўплаб тажрибалар натижаларига асосланиб, ғўзани дефолиация ва десикация қилиш учун хлорит магний асосида кальций хлориди ва минерал ўғитлар (аммофос, нитроаммофос, кальций карбомиди, аммиак селитраси ҳамда бошқалар) аралашмасидан фойдаланишни тавсия этишди. Булар УДМ сериясидаги дефолиантлар, деб ном олди.

Кимёвий тадқиқотларда УДМ-I дефолиантини қўллашда эритиш жараёнида хлорит магнийнинг аммофосга нисбати 5-8:10-12 бўлганда бошқа бирикмалар —8 сувли фосфат магний ва хлорит аммоний ҳосил бўлиши аниқланган. Хлорит аммоний препаратнинг дефолиацияловчи таъсирини кучайтиради. Аммоний ва магний фосфатлари эса ўсимликка қўшимча озуқа бўлиб, унинг заҳарга қаршилигини оширади. Натижада препарат юмшоқ таъсир этади.

Бундан ташқари фосфат тузларини қўлланиш ўсимлик қаришини тезлаштиради ва баргларнинг букилишига имкон беради.

Хлорат магнийнинг мочевина билан нисбатини 6-9: 10-12 қилиб дефолиант аралашмаси тайёрлаганда УДМ-2 таркибида хлорит магнийнинг гексакарбамидли комплекс бирикмаси ҳосил бўлади. Бундай микромолекуланинг борлиги хлорит магнийнинг барг орқали ўсимликка ўтишини секинлаштиради. Натижада хлорит магнийнинг қаттиқлиги пасаяди. Препарат сепилганда баргларга хлорит магний билан мочевина ҳам тушади ва у қўшимча озуқа манбаи бўлиб хизмат қилади. УДМ препарати билан дефолиация қилиш ўсимликда бўладиган ҳамма физиологик ва биохимик жараёнларни тезлаштиради. Дефолиантлар таркибида минерал озуқаларнинг бўлиши озуқа элементларининг барг орқали кўсакларга тезроқ келишини таъминлайди. УДМ туркумидаги дефолиантларнинг ғўзага юмшоқ таъсир этиши натижасида баргларнинг тўкилиши 12 кеча-кундузда рўй беради, ўсимликнинг яшаши давом этади. Пахта ҳосилдорлиги ортади, тола сифати яхшиланади ва чигит ёғи кўпаяди. Агар пахта вақтида териб олинмаса ғўзада янги барглар ўсиб чиқиши мумкин.

Хлорат магнийга аммиак селитраси қўшганда (УДМ-4) хлорат магнийнинг десикацион таъсири кучаяди. Шу сабабли УДМ-4 билан десикация қилинганда хлорат магний сарфи анча камайтирилади.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг Давлат комиссияси Президиуми 1980 йил 2 декабрда чиқарган қарорида ғўзани десикация ва дефолиация қилишда хлорат магнийнинг минерал ўғитлар билан аралашмаси дозасини қуйидагича белгилашни тавсия этган:

1. Бир гектар ердаги ғўзани дефолиация қилиш учун 5-8 килограмм хлорат магнийга 10-12 килограмм аммофос қўшиб, УДМ-1 препарати тайёрланади.

2. Бир гектар ердаги ғўзани дефолиация қилиш учун 6-9 килограмм хлорат магнийга 10-12 килограмм карболид қўшиб УДМ-2 препарати тайёрланади.

3. Бир гектар ердаги ғўзага қайта ишлов бериш ва десикация қилиш учун 8-15 килограмм хлорат магнийга 15-20 килограмм аммиак селитраси қўшиб, УДМ-4 препарати тайёрланади.

Бу дефолиантлар Ўзбекистоннинг ҳамма областлари ҳамда Қирғизистон ССР, Қозоғистон ССР, Тожикистон ССР, Туркманистон ССР ва Озарбайжон ССР далаларида синаб кўрилганда улар атроф-муҳит ва одамлар учун безарарлиги, шу билан бирга юқори самара бериши, ҳосилдорликни, тола мустаҳкамлиги ва чигитнинг мойлилик даражасини оширишини кўрсатди. Ҳар йили Андижон, Наманган, Фарғона, Хоразм областлари, Қорақалпоғистон АССРдан ҳам УДМ дефолиантлари ҳақида жуда яхши фикр-мулоҳазалар келиб турибди.

Дефолиация қилиш муддатлари хўжаликларнинг агрономлари томонидан карталардаги ғўзаларнинг ҳолатига қараб белгиланади. У ўсимликдаги кўсакларнинг 40 процентдан зиёдроғи очилганда ўтказилса, яхши самара беради. Препарат сепишни температура пасаймасдан қисқа муддатда тугаллаш керак. Суткалик ўртача ҳарорат 15-17 градусдан паст бўлса, кутилган самарани бермайди, шунинг учун бундай пайтда препаратлар сарфлаш нормасини 10-15 процент ошириш талаб этилади.

Дефолиация ҳаво ҳарорати пасайгач, кечроқ ўтказилганда юмшоқ таъсир этадиган препаратлар барг тўкилишига яхши таъсир этмаса, одатда ғўза хлорат магний ёрдамида десекация қилинади. Бироқ УДМ-4 препарати керакли концентрацияда қўлланилса барглар тўкилади-ю, ўсимлик ўсиш ва ҳосил тўплашда давом этади.

Юқорида айтиб ўтилган препарат ва ўғитларни қўшиб УДМ дефолианти тайёрлашда уларни махсус аралаштиргич, насослар ва бошқа воситалар билан аралаштириб туриш керак. Самолётлар ва ер усти аппаратларини ишчи дефолиантлар билан мунтазам таъминлаш учун иккита ҳовуз зарур. Уларнинг бирида дефолиантлар тайёрланади, бошқасида тайёри туради. Дефолиант тайёрлашда хўжаликлар ва аэродромлардаги ҳовузлар, идишлар, очиқ жойлари ғишт, бетон билан беркитилган лотоклар ҳамда бошқалардан фойдаланиш мумкин.

УДМ-1 дефолианти тайёрлаш учун аввал керакли миқдорда аммофос ва сув олинади. У насос ёрдамида камида бир соат мобайнида яхшилаб аралаштирилади. Тайёр бўлган аралашма насослар ёрдамида тешикларининг диаметри 3-5 миллиметр бўлган сим тўр орқали асосий идишга тортиб олинади. Унга ишлатилиш олдидан зарур миқдорда хлорат магний солиб, яхши аралаштирилади.

УДМ-2, 4 аралашмаси тайёрлаш учун аввал сувга керакли миқдордаги хлорат магний солиб аралаштирилади ва сўнгра зарур миқдордаги карбомид ёки аммиак селитраси солиб, улар яхши эригунча яна аралаштирилади. УДМ препаратлари аралашмалари билан самолётларни заправка қилишдан олдин 15-20 минут мобайнида яхши аралаштирилиши лозим.

УДМ дефолиантларини тайёрлаш ва қўлланиш технологиясига тўла риоя этиш тўпланган кўсакларни сақлаб қолиш ва юқори ҳосил олишни таъминлайди.

Юқорида айтиб ўтилганидек, 1978—1987 йиллар мобайнида УДМ дефолиантлари Ўзбекистоннинг ҳамма областлари ҳамда бошқа пахта етиштирувчи республикаларда қўлланилган ва бу борада катта тажриба тўпланган.

Наманган, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССРдаги кўплаб районлар ўтган йиллардагидек 1987 йилда ҳам УДМ дефолиантларидан фойдаланиб, яхши натижаларга эришдилар. 10 августда Жиззах областида дефолиация бўйича ўтказилган семинарда Зомин, Зарбдор, Октябрь районларининг ҳамма колхоз-совхозларида, бошқа районларнинг кўпчилик хўжаликларида УДМ препаратларидан фойдаланишга аҳд қилинди.

1987 йилда хлорат магний ва хлорат-хлорид кальций препаратларининг оммавий қўлланилиши натижасида майда кўсакларнинг қовжираб қолиши ва ҳосилдорликнинг пасайиши кузатилди. Биз шуларни ҳисобга олиб, бу йил УДМ дефолиантларидан кенг фойдаланишни тавсия қиламиз.

М. НАБИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги.

А. КИСЕЛЕВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

С. ТЎХТАЕВ,
химия фанлари доктори, профессор.

Хушхабарлар

Наманганда пиво-алкоголсиз ичимликлар комбинатида салқин ичимликлар ишлаб чиқариш тўртдан бир ҳисса кўпайди. Бу — ишлаб чиқаришни янгилаш, илғор технологияларни жорий этиш шарофатидир. Корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турлари ҳам анча кўпайтирилди. Йил бошидан буён бу ердан савдо тармоқларига ҳозирдек 660 минг декалитр лимонад, ситро ва бошқа ичимликлар жўнатилди.

* * *

Қўриқдаги Ильич райони маркази — Пахтаобод посёлкасида ишга туширилган янги цех аҳолига пулли хизмат турларини кўпайтириш имконини берди. Маҳаллий «Селькоммунремонт» корхонаси негизида ташкил қилинган цех ҳар йили 20 минг донагача пиширилган ғишт ишлаб чиқаради. Ҳозир яна бир технология линияси фойдаланишга топшириш учун тайёрланмоқда. Бу линия шу йилнинг ўзидаёқ харидоргир маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш имконини беради.

* * *

Томди районидаги «Томди» давлат наслчилик заводининг бош чўпони Кенжа Қорбоев ўтови ёнида яп-янги «Москвич» машинаси пайдо бўлди. Бу автомобиль СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг мукофоти бўлиб, чўпон ўтган йилги Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг якунларига кўра тақдирланган эди. Пешқадам чўпон бу йил ҳам энг яхшилар қаторида бормоқда. У баҳорда совлиқлардан жуда яхши қўзи олиб, уларнинг ҳаммасини сақлаб қолишга муваффақ бўлди. Қорбоев хўжаликда биринчи бўлиб қишловга ҳозирликни ниҳоясига етказди.

* * *

Гулистон районидаги «Октябрь» колхозидан Чингиз Усубов бошлиқ комплекс пудрат бригадасининг аъзолари пландаги олтита ўрнига ўн иккита вагон жўнатдилар. Бу ердан Россия Федерацияси ҳамда Ўзбекистон шаҳарларидаги сабзавот магазинларига жуда яхши помидор ва бодринг, булғор қалампири ва қовоқ юборилди. Технологияга аниқ риоя этиш, ерлардан самарали фойдаланиш деҳқонларнинг мўл ҳосил олишларига имкон бермоқда.

(ЎзТАГ).

• Ғўза парвариши қандай бормоқда?

ВАЗИЯТ—МАСЪУЛИЯТ ТАЛАБ ҚИЛАДИ

Амударё — Қорақалпоғистон Автоном республикасида йирик пахтакор район. Бу йил деҳқонлар 63 минг тонна пахта етиштириш, бунинг 37 минг тоннасини «зангори кема»ларда териб олиш юзасидан социалистик мажбурият қабул қилишган. Кейинги йилларда бу ерда пахта тайёрлаш плани сурункасига бажарилмаяпти. Бунинг сабабларини район хўжаликлари раҳбарлари, мутахассислари баҳор чоғи чигит экишнинг чўзилиб кетаётганлиги, ерларнинг нотекислиги, уруғнинг сифатсизлиги, кўчатларнинг ола қолаётганлиги ва бошқа баҳоналар билан изоҳлашга тушадилар.

— Хўш ким айбдор? — сўраймиз РАПО раисининг биринчи ўринбосари Султон Янгибоевдан.

— Ҳеч ким, ўзимиз, — тан олди у. — Йиғим-терим кеч кузгача, ҳатто қишгача давом этяпти. Кузги-қишки ишлар чўзилмоқда. Пайкалларда ғўзапоялар қолиб кетаётир. Ерларни шудгорлаш, текислаш ишлари бажарилмаяпти.

Тўғри, хўжаликларда аҳволни ўнглаш йўлида бирмунча ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, кейинги икки йилда райондаги «Партия XXII съезди» колхози пахта тайёрлаш планини бажармади. Давлатдан 543 тонна пахта қарздор бўлиб қолди. Колхозчилар, механизаторлар қолоқликдан чиқишнинг барча чора-тадбирларини амалга ошириб, бу йил тармоқда бурилиш ясаш учун, қолаверса, ўтган икки йилда қарз бўлиб қолган пахтани ҳам узиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Далаларда ҳосил мўл етиштирилди. Ҳар гектардаги кўчат ўтган йилдагидан 25—30 минг туп кўп. Кўсак ҳам ҳар бир тупда 2—2,5 марта ортиқ. Буларнинг ҳаммаси пешона тери эвазига етиштирилди. Матназар Айитбоев, Йўлдош Дўстжонов, Турсунбой Собиров, Қурбон Давлатбоевлар бошлиқ бригадаларнинг аъзолари гектаридан 30—35 центнердан ҳосил кўтариш учун ғўза парваришини кун сайин кучайтирмоқдалар. Хўжаликнинг 1573 гектарлик пахтазорида 34 та культиватор унумли ишлатиляпти. Шунингдек. Максим Горький номли совхозда, Жданов номли, «Коммунизм», «Ленинизм», Крупская номли колхозларда ҳам дала ишлари шу куннинг талаблари даражасида олиб борилмоқда.

Бироқ ҳамма хўжаликларда ҳам аҳвол шундай эмас. Бир қатор колхоз ва совхозларда меҳнат интизоми, ғўза парвариши бўшаштириб юборилди. Раҳбарларда «энди ернинг ўз хўжайини бор» баҳонаси билан коллектив, бригада, оила пудрати бошлиқларига талабчанлик сусайиб кетди. Бажарилган ишлар сифатини назорат қилиш эътиборсиз қолди. Қ. Наметов, Н. Раҳимов директорлик қилаётган «Қипчоқ», «Манғит» совхозларида ғўза парвариши суръати паст. Пахта тайёрлаш планини сурункасига бажармай келаётган Охунбобоев номли колхознинг бош агрономи Холмурод Ўразбоев билан бўлган суҳбатимизни келтираман:

— Дала ишлари графиклари борми?

— График йўқ, лекин культивацияда қанча техника, сув тарашда қанча сувчи қатнашаётганлигини маълумотларга қараб айтиб беришим мумкин...

— Механизатор ва сувчиларнинг кунлик иш нормасини-чи?

— Нормаларни экономист билмаса, менинг ёдимда йўқ...

— У ҳолда сиз айтинг-чи? — сўрадик экономист Собир Жумамуротовдан.

— Биз фақат культивация, суғориш, ёввойи ўтлардан тозалаш каби ишлар нормасинигина ишлаб чиққанмиз, — деди у масаланинг моҳиятига тушуниб етмай.

Суҳбатимизга яна Султон Янгибоевни жалб этдик.

— Хўжаликларда график бўйича ишлаши керак бўлган культиваторларни ва улар қанча майдондаги ғўза қатор ораларига ишлов беришни айтаоласизми?

— Тахминан 3 минг киши бўлса керак. Лекин ҳозир бизда 2500 га яқин киши сув тараяпти чамаси...

— Далада улар кам кўринади. Айрим хўжалик, бўлим ва бригадаларда умуман техника, ишчи кучи кўринмаяпти. Сиз бўлсангиз 2500--3000 киши деяпсиз?

— Ҳозир районимизда хашак тайёрлаш ҳам қизғин. Кўпчилик механизаторлар, сувчилар ҳам шу юмуш билан банд.

Жавоб шунчаки баҳона ўрнида бўлгани сир эмас. Очиғини айтганда, район хўжаликларида ғўза парвариши бўшаштириб юборилган. Баҳор чоғи айрим сабаблар билан кеч экилган ва ривожланишдан орқада қолган 3800—4000 гектар майдондаги ғўза ниҳолларининг аҳволи айниқса, ташвишли.

Ишнинг бориши шу тарзда кетаверса, белгиланган план ва мажбуриятларнинг бажарилиши қандай бўлади? Бу ҳақда район партия, совет органлари ва РАПО раҳбарлари, мутахассислар жиддий ўйлаб кўришлари керак.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АНДИЖОН ОБЛАСТИ. Комсомолобод районидаги «Дўстлик» совхозининг Болтабой Эминов бошлиқ бригадаси миришкорлари районда биринчи бўлиб пахта теримига киришдилар. Айни кунларда хўжалик далаларида ғўза дефолиацияси ҳам бошлаб юборилди.

Суратда: совхоз бош агрономи Ҳошим Давлатов (чапдан) билан механизатор Абдумўмин Мамадалиев агрегатларни далаларга олиб киришдан олдин дефолиация сифатини текширмоқдалар.

Р. АШУРОВ фотоси. (ЎзТАГ).

• Мавзуга қайтиб

ҲА, ЎҚУВ ҚЎЛЛАНМАСИ...

Газетамизнинг шу йил 17 февраль сонида Тошкент давлат педагогика институти доценти Т. Тошпўлатовнинг «Ўқув қўлланмасими бу...» мақоласи эълон қилинган эди. Унда республика мактабларида «Ўзбекистон ССР тарихи»ни ўқитишдаги чалкашликлар рўй-рост очиб ташланганди. Мақола газетхонларда катта қизиқиш уйғотди. «Бу камчиликларга қачон хотима бериладию, қачон мактаб ўқитувчилари илмий-методик ва дидактик жиҳатдан асосланган ўқув программаси, дарсликка эга бўладилар,— деб куюниб ёзади Тошкент шаҳар А. Икромов районидаги 123-мактабнинг тарих ўқитувчилари Л. Сирожиддинова, Т. Аллаёров, А. Ҳайдаров.—Практик ўқитувчи сифатида шуни айтмоқчимизки, 1-тема материалини ҳар томонлама қамраб олиб, уни ўқувчиларга 45 минут ичида тўлалигича етказиб бериш имкониятига эга эмасмиз».

Тошкент шаҳар Фрунзе районидаги 73-ўрта мактабнинг тарих ўқитувчиси, Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси, методист-ўқитувчи Л. Раҳимова шундай деб ёзади: «Рентабел дарсликнинг бўлмагани устига республикамиз тарихини ўрганиш хусусида ишлаб чиқилаётган ўқув программасининг мактаб шароитида реал қўллаш мумкин бўлган варианти ишланса, иложи бўлса программа комиссиясига практик ўқитувчилар, яъни 45 минутлик дарс жараёнини аниқ тасаввур этадиган тажрибали, новатор педагоглар жалб этилса, талабга мувофиқ бўлур эди».

Мақола юзасидан республика Маориф министрлиги (собиқ)дан олинган расмий жавобда жумладан шундай дейилади: «Тарих программаси» Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия тарихи институти, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тарих институти, Т. Н. Қори-Ниёзий номидаги Ўзбекистон ССР Педагогика фанлари илмий-текшириш институти, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институти олимларидан, Тошкент шаҳар ва Тошкент область ўқитувчилар малакасини ошириш институтларининг методистлари ҳамда умумий таълим мактабларининг методист-ўқитувчилари ва тажрибали тарих ўқитувчиларидан иборат Маориф министрлиги ҳузуридаги ўқув-программа комиссияси томонидан муҳокама этилиб, унга Ўзбекистон ССР тарихидан регионга оид қўшимча материаллар киритилди.

Шунингдек, программа мазкур комиссия томонидан муҳокама этилгунга қадар, Ўзбекистон ССР Педагогика фанлари илмий-текшириш институтининг таянч мактаби Тошкентдаги 84-ўрта мактабда, Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш курсида, Тошкент педагогика институтининг «Ўзбекистон халқлари тарихи» кафедраси ва министрлик илмий методика кенгашида кенг муҳокама қилиниб маъқулланган эди.

Комиссия маъқуллаган мазкур программани (1987 йилнинг июль ойида) «Ўқитувчи» нашриёти нашр қилишда, унинг мазмунига министрликнинг рухсатисиз ва асоссиз баъзи бир ўзгартиришлар киритган. Жумладан, СССР тарихи умумий курсидаги «Феодализмнинг вужудга келиши ва ривожланиши» 1-бўлими таркибига киритилган Ўзбекистон ССР тарихидан иккита тема: «Феодал муносабатлар вужудга келган даврда Ўзбекистон» (2 соат) «IX—XII асрларда Ўзбекистон территориясидаги феодал давлатлар» (3 соат) мавзуидаги Ўзбекистон ССР тарихи материали мазмунининг тексти яхлит ҳолда сақланиб, темалар номи ва шу ушбу темани ўрганиш учун ажратилган беш соат эътиборсизлик билан тушириб қолдирилган. Программадаги ушбу камчиликни тезда бартараф қилиш ҳамда ўқитувчиларга дарсларни тематик планлаштиришга ёрдам бериш мақсадида министрлик республика ўқув-методика кабинети Ўзбекистон ССР Педагогика фанлари илмий-текшириш институти билан биргаликда Ўзбекистон ССР тарихини ўрганиш ҳақида методик тавсияларни (ўзбек тилида 1,5 босма табоқ, 5 минг нусхада) нашр этиб мактабларга етказди. Ҳозирги кунда республикадаги умумтаълим мактабларининг тарих ўқитувчилари ушбу методик тавсияларга амал қилган ҳолда иш олиб бормоқдалар.

Ўзбекистон ССР тарихини СССР тарихи билан узвий боғлаб ўрганиш мамлакатимизнинг кўпмиллатли халқлари тарихий тараққиётининг умумий қонуниятлари ва ўзига хос хусусиятларини аниқлаш асосида, ижтимоий тараққиёт қонунларини чуқур тушуниш кўникмасини ўқувчиларда шакллантириш учун ўлкамиз тарихини ўқитиш методикаси билан мунтазам равишда шуғулланишни тақозо қилади. Шунингдек, мақола муаллифининг программа тузувчиларни ўқувчиларда атеистик дунёқарашни ва эстетик дидни шакллантириш борасида ўқитувчиларни «реал имкониятдан маҳрум» этганликлари ҳамда Ўрта Осиёнинг буюк даҳолари тўғрисида кенгроқ маълумот бериш лозимлиги «ёддан кўтарилган»лиги ҳақидаги фикрига мутлақо қўшила олмаймиз.

«Ўқитувчи» нашриётига топширилган программа оригиналида ўлкамиз тарихи билан ўзбек адабиёти тарихи ўртасида предметлараро алоқалар ифодаланган эди. Аммо, нашриётнинг тарих редакцияси предметлараро боғланишларни механик равишда тушириб қолдирган.

Ўзбекистон ССР тарихидан 7—8 синфлар учун дарслик масаласига келсак, дарҳақиқат ушбу китобнинг методик тузилишини қайта ишлаш ҳақида СССР Маориф министрлигининг 1976 йилги тавсиясига кўра бу дарслик 1977 йилдан бери нашр қилинмайди. Аммо мақола муаллифи бу дарсликка Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги 1976 йилда очиқ конкурс эълон қилганлигини, 1978 йилда эса бу конкурс муддати 1980 йилнинг охиригача узайтирилганлиги ҳақида «Ўқитувчилар газетаси»да эълон қилинганлигини билмаслиги ажабланарли ҳолдир.

Конкурс натижасиз тугагач, министрлик мактаб ислоҳоти асосида 7—8 синфлар учун янги дарсликни яратиш мақсадида авторлар коллективини тузишга мажбур бўлди. Ҳозирги кунда янги дарсликнинг қўлёзмаси Тошкент шаҳридаги 194-мактабда синовдан ўтяпти. Шунингдек, 4, 8—10 синфлар учун энг яхши Ўзбекистон ССР тарихи дарсликларига 1986 йилда эълон қилинган конкурс бўйича учта авторлар коллективи томонидан яратилган 4-синф учун тарих дарслиги қўлёзмасини ҳозирги кунда конкурс комиссияси тақриз қилмоқда.

Ҳолбуки, мақола муаллифи Т. Тошпўлатов ҳам юқори синфлар учун янги дарслик яратиш ҳақида очиқ конкурсга ёзма равишда ариза берганига 2 йил бўляпти-ю, аммо дарслик қўлёзмасидан эса ҳанузгача дарак йўқ.

Маълумки, методик хизмат соҳаси мактаб олдида қарздор эканлиги ҳеч кимга сир эмас. 1987 йил декабрда энг яхши ўқув қўлланмалари учун кўрик-конкурси эълон қилинган.

Министрлик Ўзбекистон ССР тарихига доир ўқув қўлланма базасини мустаҳкамлаш мақсадида ўлкамиз тарихидан хрестоматиялар, диафильмлар, альбомлар, граммпластинкалар ва бошқа қўлланмаларни нашр этиш бўйича 1992 йилгача мўлжалланган комплекс план асосида иш олиб бормоқда».

БИЗНИНГ ШАРҲ:

Тарихимиз тўғрисидаги ҳақ сўз — бизнинг муштарак бисотимиз, бизнинг кучимиздир. Ҳақиқатан яхши, ҳаққоний китоб ёзиш — катта иш. Зарур илмий билимга эга бўлган фидойи, ижодкор олимларгина бу ишнинг уддасидан чиқа олади. Бунинг учун аввало муаллифларимиз яхши коллективини вужудга келтириш лозим. Бу борада Ўзбекистон ССР Педагогика фанлари илмий-тадқиқот институти олимлари жонкуярлик кўрсатишлари зарур. Тошкент шаҳар партия комитетининг шу йил апрелда бўлиб ўтган пленуми мазкур илмий-тадқиқот институти фаолиятини кескин танқид қилган эди. Жумладан, «чинакамига текширилса, уларнинг трактатлари педагогик макулатурадан бошқа нарса эмаслиги, улар шаҳар ўқитувчилари ўртасида ўз ҳурмат ва обрў-эътиборларини йўқотишганлиги» таъкидланган эди.

Ҳақ гап! КПССнинг XIX Бутуниттифоқ конференцияси материалларида ҳам мактаб ислоҳотини изчил ва жадал амалга ошириш талаб қилинди. Бу уларнинг моддий базасини мустаҳкамлашга ҳам, энг муҳими — аъло, замонамиз талабига мос, пишиқ-пухта дарслик ва қўлланмалар яратишга ҳам, ўқитувчининг, муаллимнинг, тарбиячининг ролига ҳам тааллуқлидир.

Демак, республикамиз мактабларининг ўқитувчилари «Ўзбекистон ССР тарихи»ни ўқитишдаги чалкашликларга барҳам бериш умидида.

ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИ БОШ СЕКРЕТАРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ҚОБУЛ, 27 август. (ТАСС). Жаҳон тинчлик кенгаши Ер юзидаги жанжалли муаммоларни бартараф этишга қаратилган барча чора-тадбирларни, жумладан Афғонистон теварагидаги барча муаммоларни ҳал этишга замин яратган Женева битимларини батамом қўллаб-қувватлайди, деди Жаҳон тинчлик кенгашининг Бош секретари Й. Пакаслахти ТАСС мухбири Юрий Тиссовский билан суҳбатда. У Афғонистон билан Покистон Женевада эришган аҳдномалар фақат шу регион учун аҳамиятга молик бўлмай, балки янгича фикрлашга асосланган сиёсатнинг намоён бўлиши сифатида универсал характерга эгадир ва мазкур аҳдномалар жаҳоннинг бошқа қисмларидаги мураккаб регионал можароларни ҳал этишда ибрат бўлиши мумкин, деди. Афғонистон Республикасида меҳмон бўлиб турган Жаҳон тинчлик кенгаши делегациясига бошчилик қилаётган Й. Пакаслахти ғарбда Женева битимларининг амалга оширилаётгани ҳақида нотўғри тасаввур ҳосил бўлмоқда, деб таъкидлади. Делегациямизнинг вазифаси, деди у, шу мамлакатнинг ўзида фактлар тўплаб, ана шу ниҳоятда мураккаб жараённинг реал манзарасини тасаввур этишдан иборат. Биз барча фикрларга қулоқ солишга, ҳар қандай нуқтаи назарлар билан танишиб чиқишга, истаги бўлган барча томонлар билан ҳар қандай мунозаралар олиб боришга тайёрмиз. Шуни айтишим кераккки, Афғонистонда тайёрлаб қўйилган батафсил программа ана шу мақсадга кўп жиҳатдан эришиш имкониятини беради.

Жаҳон тинчлик кенгашининг Бош секретари делегация аъзолари Афғонистон Республикаси расмий муассасаларининг раҳбарлари, жумладан министрлар ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, қабилаларнинг намояндалари, БМТнинг Афғонистон ва Покистондаги холис ниятли муассасалар ходимлари, совет қўшинлари чекланган қисмининг қўмондонлиги вакиллари, Покистондан қайтиб келган афғонлар билан учрашганлигини гапириб берди. Бу учрашувлар ниҳоятда фойдали бўлиб, аҳволни тушуниб олишга, муайян хулосаларга келишга имкон берди. Аввало, бу учрашувлар Афғонистон раҳбариятининг интилишлари самимий эканлигига ва у Афғонистоннинг ички муаммоларини тинч йўл билан бартараф этиш йўлидан бундан буён ҳам бораверишга, Женева битимларининг ўзига тааллуқли қисмини қатъий бажаришга азмуқарор қилганлигига ишонч туғдиради. Шу муносабат билан Афғонистон раҳбарияти оппозициядаги барча отрядлар билан исталган жойда ва исталган вақтда барча масалаларни муҳокама қилишга тайёр эканлигини таъкидламоқчиман.

Совет томонига келганда, деб сўзини давом эттирди Й. Пакаслахти, у ўз қўшинларини Афғонистондан олиб чиқиб кетиш юзасидан зиммасидаги мажбуриятларга қатъий риоя қилмоқда ва Женева аҳдномаларига мувофиқ қўшинларни олиб чиқиб кетишнинг биринчи босқичини якунлади. СССР ўз зиммасига олган барча мажбуриятларни бажаришга тайёрдир, бу эса Афғонистондаги вазиятни тинч йўл билан бартараф этиш мақсадларига эришишга қўшилган муҳим ҳисса бўлади.

Биз Покистондаги демократик кучлар намояндалари билан суҳбатлашдик, улар Женева битимларининг руҳи ва қоидаларини бажаришга Покистонни мажбур этиш учун расмий Исломободга тазйиқ ўтказмоқдалар, ана шу демократик кучлар вакилларининг фикрича, Покистон шу хусусдаги ўз зиммасига олган мажбуриятларни ҳозирча бажараётгани йўқ. У пировардида БМТ кузатувчиларининг фикрга асосланиб, бу йўналишда ҳам яқин орада ижобий томонга қараб жиддий силжишлар бўлади, деб умид билдирди.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ РИМ

Орадан 1015 кун ўтгач, Африка мамлакатларига яна жуда кўп чигиртка ёйилади. БМТ Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалик ташкилоти (Фао)нинг бош директори Эдуард Саоума ана шу ҳақда маълум қилди. Ташкилот экспертларининг маълумотига кўра, ҳозирги вақтда Чад, Судан ва Нигердаги салкам етти миллион гектар майдонда ана шу қанотли зараркунандаларнинг тухуми тарқалган. «Чигиртка» мазкур региондаги ҳосилнинг катта қисмини йўқ қилиши мумкинлигига шубҳа йўқ. Натижада Африкадаги бир қанча мамлакатларнинг қишлоқ хўжалигига катта зарар етказилади, — деди Э. Саоума.

✦ БРАЗЗАВИЛЬ

Бугун тунда бу ерда Жанубий Африка муаммоларига бағишланган тўрт томонлама конференция ўз ишини тамомлади. Музокараларнинг ана шу даврасида, жумладан, Куба қўшинларини шимол томон олиб кетиш муддатлари, шунингдек ана шу қўшинларни аста-секин ва бутунлай олиб чиқиб кетиш масаласи муҳокама қилинди.

✦ ГАВАНА.

Кейинги тўрт кеча-кундуз давомида сальвадорлик қўзғолончилар халққа қарши Дуарте режими армиясининг 35 нафар солдат ва офицерини сафдан чиқардилар. Партизанларнинг «Венсеремос» радиостанцияси маълум қилишича, Морасан департаментида қўзғолончиларга қарши «Перкин-2» операциясини ўтказаётган «Мануэль арсе» сараланган батальонига айниқса катта зарар етказилди.

(ТАСС).

ШАҲРИМИЗ ЯНАДА КЎРКАМ БЎЛАДИ

26 август куни Ўзбекистон пойтахтида кулолларнинг Бутуниттифоқ симпозиуми очилди. Боғ-парк керамикаси мутахассисларининг бундай учрашуви Ўрта Осиё регионида биринчи марта ўтказилмоқда. Симпозиум Ўзбекистон Рассомлар союзининг ташаббуси билан уюштирилди.

Москва, Ленинград шаҳарлари, Украина, Белоруссия, Болтиқбўйи ва Закавказье республикалари, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистондан манзарали кулолчиликнинг етакчи усталари Тошкентга келишди. Улар орасида катта-катта халқаро конкурсларнинг ғолиблари — Латвиядан П. Мартинсон ва П. Клидзейс, Литвадан А. Бутвила, Киевдан А. Миловзоров ва бошқалар бор. Республика меҳмонлари бир ой давомида ўзбекистонлик ҳамкасблари билан Тошкентдаги амалий санъат экспериментал комбинатида ишлайдилар. Рассомлар шу вақт ичида яратилган асарларини шаҳарга туҳфа этиш ниятидадирлар. Улар ижод қилган санъат асарлари пиёдалар юрадиган Карл Маркс номли проспект бўйлаб ўрнатилади.

— Фақат назарий масалаларни муҳокама қилишдан воз кечган симпозиумнинг амалий самараси ана шундай бўлади, — деди Ўзбекистон Рассомлар союзи правлениесининг секретари А. Ҳакимов. — Ишнинг бундай шакли бутун мамлакат кулолчиларининг ижодий тажрибасини ўзаро бойитишнинг ажойиб мактаби бўлиб хизмат қилади. Айни вақтда қардош республикалар рассомларининг асарлари шаҳримизни безабгина қолмай, шу билан бирга мамлакатимиз кўп миллатли санъатидаги ижодий изланишларнинг бойлигини ва хилма-хиллигини ҳам намойиш қилади.

Э. ТУХВАТУЛЛИНА,
ЎзТАГ мухбири.

Шинам уйда туғилган кун

Тошкент области. Эгизаклар Анна, Жанна ва Марианна ўзларининг тўрт ёшлик юбилейларини янги уйда нишонладилар. Ғазалкент шаҳар ижроия комитети Гордиенко оиласининг катталигини ҳисобга олиб, уларга иккита икки хонали уй ажратди.

Анна Александровна Ломоносов номли мактабда физкультура муаллими бўлиб ишлайди, Леонид Иванович ишчидир. Эндиликда улар беш қизни тарбияламоқдалар. Нонка ва Инна мактабда ўқимоқда. Эгизаклар эса болалар боғчасига қатнашмоқда.

Суратда: эгизаклар ширинликларни жуда хуш кўришади.

Г. Пун фотоси. (ЎзТАГ).

Ўқув йили арафасида

Олти ёшлилар учун янги дарслик

Олти ёшдан бошлаб ўқитиладиган биринчи синф ўқувчилари «Русский язык в картинках» дарслигини оладилар. «Ўқитувчи» нашриёти янги ўқув йили олдидан босмадан чиқарган бу дарслик рус тили чуқур ўрганиладиган ўзбек мактаблари учун мўлжалланган. Дарсликда кўпдан-кўп расмлар берилган бўлиб, ўқувчилар ўзларининг китоблардаги севимли қаҳрамонлари ва эртаклардаги персонажлар билан учрашадилар. Бу ўқув материалини яхшироқ ўзлаштиришга ёрдам беради.

Бу йил «Русский язык в картинках» дарслигини республиканинг рус тили чуқур ўргатиладиган ихтисослаштирилган мактаблари олади. Ўқитувчилар учун программа ва методик қўлланмалар ҳам чиқарилди. Нашриёт янги ўқув йилига салкам 16 миллион нусхада жами 102 номдаги дарсликни тайёрлади.

(ЎзТАГ).

Касб ўрганиб

Қашқадарё области мактабларини тамомлаган ёшлардан 400 нафар йигит-қиз комсомол ташкилотларининг йўлланмаси билан Ворошиловград области ҳунар-техника билим юртларига қабул қилинди. Улар қўриқ ерларни ўзлаштириш учун зарур қурувчилик, механизаторлик касбини ўрганадилар.

Сўнгги икки йил ичида Украина диёрида дашт ўлкасининг 700 га яқин ёш вакилига маҳорат сирлари ўргатилди. Уларнинг кўпчилиги Бутуниттифоқ зарбдор комсомол қурилиши объектларида — «Каршистрой» бирлашмасида ишлашмоқда. (ЎзТАГ).

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

...ҲАМИША МЕҲМОННАВОЗ

Самарқандда кўп қаватли меҳмонхона биносини қураётган Ҳиндистон фирмаси тасодифан ўзбек археологларига ёрдам берди. Бўлажак бино учун пойдевор қазиётган қурувчилар темурийлар давридаги уй-жойга дуч келиб қолдилар. Эҳтимол, бу ерда соҳибқироннинг қўмондонларидан бири яшагандир... балки бу ерда меҳмонхона бўлгандир, чунки бу заминда яшаганлар ҳамиша меҳмон пойқадамига мунтазир бўлишган.

Агар меҳмонхона бўлса, ҳойнаҳой, ҳарбий муассасага қарашли бўлган... Бўлажак пойдевор остида очилган хоналарда пойнак ва найза учлари, совут қолдиқлари, бошқа ҳарбий анжомлар топилди. Хонадонда пол, девор безаклари, ҳар хил идиш-товоқ яхши сақланган. Масалан, ҳар бирига 3 пуддан кўпроқ суюқлик сиғадиган хумларда уй соҳиблари сув ёки шароб асрашган бўлишса керак.

— Бу кўҳна иншоотни бўлажак меҳмонхонанинг интерьерига айлантириш лозимми ёки пойдеворни бошқа жойдан қазиган маъқулми? Бу масала яқин орада ҳал этилиши керак, — деди Ўзбекистон ССР Археология институти директорининг ўринбосари Ю. Ф. Буряков. — Пойдевор бошқа жойдан қазилганида ҳам, ер қаъридан ўтмишнинг ноёб ёдгорликлари чиқиб қолса ажаб эмас. Чунки меҳмонхона қурилаётган жой тарихий нуқтаи назардан беназир маскандир. Бу ерда Амир Темур саройқўрғони қад кўтариб турган эди. Шу атрофда амир хешу акроболарининг уй-жойлари бўлган. Эҳтимол, қурувчилар ана шу уйлардан бирига дуч келишгандир.

Ўрта Осиё территориясида XIV—XVI асрларда ҳукмронлик қилган темурийлар давридаги уй-жой иншоотлари тўғрисида ҳозиргача ҳам тўла тасаввур йўқ эди. Ушбу топилма кўҳна қўрғонларни қуриш ва улардан фойдаланиш принциплари тўғрисида қўшимча маълумотлар олишга имкон беради.

Л. ТОКАРЕВ,
ЎзТАГ мухбири.

• БИР ЖИНОЯТ ИЗИДАН

ВИЖДОНГА ЧАП БЕРГАНЛАР

БИЗНИНГ СПРАВКА

Аҳмедов Ойхўжа — жабрланувчи, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозида истиқомат қилади, ишчи.

Солиев Абдулҳамид — 1949 йилда Самарқанд областида туғилган, ўрта махсус маълумотли, оилали, қарамоғида 3 нафар вояга етмаган фарзанди бор. Жиноят содир қилган пайтда Калинин район ички ишлар бўлимида участка инспектори вазифасида ишлаган.

Файзиев Асомиддин — 1956 йили Тошкент областида туғилган, олий маълумотли, оилали, қарамоғида 3 нафар вояга етмаган фарзанди бор. Жиноят содир этган пайтда Калинин район ички ишлар бўлимида жиноят қидирув ходими бўлиб ишлаган.

Инсон кўп нарсага қодир-у, лекин олдинда ўзини нималар кутаётганини билмас экан. Ҳаётининг кейинги икки йили мобайнида нималар рўй беришини Ойхўжа етти ухлаб тушида ҳам кўрмаганди. 1986 йил 12 феврали. Кеч соат ўн яримлар чамаси. Ойхўжа ишдан уйига қайтай деб турган эди, собиқ синфдоши — қадрдон дўсти Убайдулла бир жойга бориб келишни таклиф қилиб қолди. Йўқ дейиш ноқулай. У дўстининг кўнглидан ўтолмай рози бўлди.

Икковлон Тошкент гўшт комбинати омборхонасига, ҳамқишлоғи Қаҳҳорнинг ёнига боришди. Қаҳҳор бу ерда қоровуллик қиларди. Улар узоқ қолиб кетишмади, — ишлари битгач, қайтишди. Шундоқ дарвоза ёнига етган ҳам эдиларки, қаршиларидан келаётган бир милиция формасидаги ва икки граждан кийимидаги киши Ойхўжа билан Убайдуллани тўхтатишди. Ички ишлар ходимлари уларни ташмачиликда гумон қилиб, комбинатдаги милиция оператив пунктига олиб келишди. Куч ишлатиб қилмаган айбларини унинг бўйнига қўймоқчи бўлишди.

Тун ярмида Ойхўжа бир амаллаб уйига қайтди. Аввалига воқеадан оила аъзолари, кейинчалик қариндош-уруғ, маҳалла-кўй хабардор бўлди.

Калтак ва хўрликлар Ойхўжага ўз кучини кўрсатди. Уни касалхонага жойлаштиришди.

Ойхўжа бетоб ётганида Солиев кўргани борди. Тавба-тазарру қилди: «Кечир ука, ўтган иш ўтди, энди бир умр дўст бўлайлик».

Солиев кўп ялинди. Ойхўжа кўнмади. У касалхонада икки ҳафта даволанди.

Солиев бир неча бор яқин одамларини орага қўйиб, Ойхўжага енгил машина, катта миқдорда пул ваъда қилди. Натижа чиқмади. У охири қўрқитиш йўлини ҳам тутди. Хуллас, турли найрангларни ишга солди, фойда бўлмади.

Ойхўжанинг уйида ҳам, ишхонасида ҳам ҳаловати йўқолди. Кунда кунора Солиевнинг «элчилари» сулҳ тузишни таклиф қилиб келарди.

Ойхўжа ҳақиқат қарор топишига ишонар эди. Жиноятчилар тез орада жазоланишига умид қиларди. Аммо вазият аксинча тус олди. Ҳатто, Ойхўжанинг дўсти Убайдулла ҳам Солиев ва Файзиевга хизмат қила бошлади. Гувоҳ сифатида Ойхўжанинг даъвосини рад этиб, ёлғон кўрсатма берди.

Фақат бир сўроқ Ойхўжани қийнарди: «Наҳотки, дўст шунчалик мунофиқлик қилса?»

Бир томонда тергов, иккинчи томонда ҳар хил борди-келди гаплар давом этарди. Ниҳоят 1986 йил 4 июнда тергов ишлари ниҳоясига етди. Иш Калинин район халқ судига ўтказилса-да, суд мажлисидан дарак бўлмади. Орадан бир ой ўтгач, Ойхўжа судга мурожаат қилди. Сўраб-суриштириб билдики, иш Тошкент район халқ судида кўриладиган бўлибди. Ойхўжа бунга норози эди. Чунки тошбағрларнинг бири — Файзиев шу районда истиқомат қиларди. Ойхўжанинг Тошкент область суди раисига қилган шикояти эътиборга олинмади.

10 сентябрда жабрланувчи билан бирга гувоҳлар Тошкент район халқ судига боришди. Улар эрталаб соат 9 дан кундузи 3 гача кутишди. Суд бошланишидан дарак йўқ. Хуллас, материаллар етарли бўлмаганлиги сабабли суд қолдирилганлигини билдиришди.

Сарсонгарчиликлар авжига минди. Газак олиб кетган гап-сўзлар Ойхўжага тинчлик бермасди. У юқори ташкилотларга узлуксиз шикоят хати ёзди. Аммо натижа бўлмади. Вақт эса ўтиб борар, зўравонлар озодликда ялло қилиб юришарди. «Наҳотки, қонун кимларнидир четлаб ўтса?! — деган сўров Ойхўжани қийнарди.

Кўпдан-кўп ёзишмалардан сўнг 1987 йил 10 февралда жабрланувчини область судига чақиртиришди. У ердаги ўртоқлар—суд коллегияси иш билан танишиб чиққач, лозим бўлса, судга ўтказишларини айтишди.

Орадан бир ҳафта ўтгач, иш Калинин район халқ судига юборилди. 1987 йил 4 майда суддан чақирув қоғози келди. Жабрланувчи, барча гувоҳлар судга йиғилишди. Бир пайт дело республика Олий судига танишиб чиқиш учун олиб кетилганлигини, шу важдан суд мажлиси қолдирилганлигини эълон қилишди. Яна югур-югур. Ойхўжа юқори идораларга мурожаат қилди.

Шундан сўнг иш яна Калинин районига қайтарилди. Ўша йили 22 июнь куни суд мажлисига шу ишга алоқадор бўлган барча кишилар чақиртирилди. Лекин адвокат бошқа иш билан банд бўлганлиги сабабли суд яна қолдирилди. Тарвузи қўлтиғидан тушган Ойхўжанинг сабр-косаси тўлиб борарди. Яна қанақадир сабабга кўра суд мажлиси 3. июлдан 16 июлга кўчирилди.

Хайриятки, бу гал суд бошланди. Иш судья Г. Исахонова раислигида роппа-роса 14 кун кўрилди. Воқеалар чунонам чигаллашиб кетдики, натижа кўринмасди. Бу ҳам камлик қилгандек, Ойхўжани туҳматчига чиқариш учун ҳаракат бошланди. Тан жароҳати ҳақидаги медицина хулосаси сохтага йўйилди. Гувоҳларнинг кўрсатмалари шубҳа остига олинди. Ойхўжани даволаган врачлар терговга қайта-қайта чақиртирилиб, сўроқ қилинди...

Суд жараёнининг боришидан норози бўлган жабрланувчи Г. Исахоновага норозилик хати топширди. Чунки судда жиноятчилар бир ёқда қолиб кетиб, софдил кишиларга нисбатан туҳмат тошлари ёғиларди. Ҳамма: «Ажабо, бунинг нимаси одил судлов бўлди!» — деб ёқа ушларди. Дарҳақиқат, ҳатто, айбланувчилар учун ҳам қора курси қўйилмаганди. Улар эл қатори бемалол қариндош-уруғлари билан бирга ўтиришарди.

Ҳа, бу ерда судлов жараёни қўпол бузиларди. Хуллас, виждонга чап берилардu.

Бу орада Ойхўжа Аҳмедов энг юқори органлар — КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, СССР Олий судига ва Иттифоқ Юстиция министрлигигача шикоят билан мурожаат қилди. Республикада эса у арз қилмаган жой кам қолди.

Ва, ниҳоят, орадан икки йил ўтгач 1988 йил 19 май куни Ойхўжа Аҳмедовнинг пешонасига офтоб тегди. Тошкент область суди шу иш бўйича ўзининг сайёр мажлисини Калинин районида ўтказди. Судга раислик қилган область суди аъзоси Б. Сафаровнинг қатъиятлилиги, ишни холисона кўргани туфайли ҳақиқат қарор топди. Калинин район ички ишлар бўлимининг собиқ хизматчиларига нисбатан тегишли жазо белгиланди. А. Солиев ва А. Файзиев Ўзбекистон ССР Жиноят кодексининг 150-моддаси 2-қисми бўйича айбдор деб топилиб, ҳар иккови ҳам 2 йил муддатга (кучайтирилган режимда) озодликдан маҳрум этилди.

Мана, ҳукм ўқилди. Аммо бир нарса кишини ғазабга келтиради. Салкам етти юз куну тун софдил бир кишининг маънавий хўрланганлиги, соғлиғини поймол этганлиги, ҳузур-ҳаловатини бузганлиги учун кимлар жавоб беради?

Хўш, шу оддийгина ҳақиқатни очиш учун наҳотки шунча вақт керак бўлса? Ҳуқуқ ва тартибот органларининг масалага бунчалик лоқайдлик билан қарағанликларини қандай изоҳлаш мумкин?

Қонун ҳамма учун баробар, деган муқаддас қоидага соя солмоқчи бўлган кишилар фаолиятини кескин қоралаш вақти аллақачон етган.

Д. ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Ленинградга жўнаб кетишди

Мирзачўл ўрта мактабларини тамомлаган ёшларнинг катта группаси Ленинградга жўнаб кетди. 150 нафар йигит-қиз ҳунар-техника билим юртларидан бирида ўқийди.

Сирдарё области ёшлари 3 йилдан бери сурункасига Нева дарёси соҳилидаги ҳунар-техника билим юртига ўқишга жўнатилмоқда. Шаҳардаги ана шу 50-ҳунар-техника билим юрти юқори малакали токарлар, слесарлар, қурувчилар ва бошқа касбдаги мутахассислар тайёрлаб чиқаради.

Ёшлар ўқишни тамомлагандан кейин область ишчилар синфи сафини тўлдирадилар. (ЎзТАГ).

• *Ташвишли сигнал*

Дорихона нозарурми?

Риштон шаҳрида кейинги йилларда бир қатор кўркам бинолар қад кўтарди. Шаҳар марказида ҳозир навбатдаги муҳташам иморат— шаҳар Совети ижроия комитетининг уч қаватли маъмурий биноси фойдаланишга топшириляпти. Худди шу маъмурий бино рўпарасида эса таг-заминлари чўкиб, деворлари ёрилган, сувоқлари кўчган ғариб бир иморат бор. Унда район марказий дорихонаси жойлашган.

— Эллигинчи йиллар охирларида хом ғиштдан қурилган бу бино дастлаб тўққиз минг одамга хизмат кўрсатишга мўлжалланган дорихона эди — дейди кекса ходим Олимжон Ўринбоев.— Ҳозирги пайтда эса биз қарийб 20 минг кишига хизмат кўрсатяпмиз. Мана шу бинода йилига деярли бир миллион 800 минг сўмлик турли дори-дармонлар реализация қилинади. Аҳволни эса кўриб турибсиз...

Дорихона ертўласида турли-туман дорилар уюлиб ётибди. Ерга, шкафларга қалаштириб турли хил қутичалар териб ташланган. Махсус шароит яратилмаганлиги сабабли хона ҳароратини доимо бир хилда сақлаб бўлмайди. Ходимларнинг унумли ишлашлари учун шарт-шароит йўқ. Дори тайёрлаш хоналари талабга мутлақо жавоб бермайди. Химик-аналитик, қадоқловчилар, дори тайёрловчилар кичик бир хонада ишлашади. Дори сўраб келган мижозлар сотиш залининг торлигидан нолишади.

Эски дорихона ёнида қад кўтарган маъмурий бинога шаҳар Совети ижроия комитети кўчиб киришга тараддуд кўряпти. Кўпдан-кўп хоналарга, мажлислар зали, барча қулайликларга эга уч қаватли бино 17 нафаргина ходими бўлган шаҳар Совети учун кенглик қилмасмикан?

— Аслида аввал дорихона биносини қуриш зарур эди,— дейди дорихона хизматчиси Румия Ражабова.

Шу кунларда ҳашаматли маъмурий бинолар, «махсус» меҳмонхоналарни соғлиқни сақлаш муассасалари учун бўшатиб берилаётганлиги ҳақида матбуот саҳифаларида кўп ёзиляпти. Чунки дабдабали бинолар қуришга берилиб кетиб, халқ соғлиғини мустаҳкамлаш, бунинг учун етарли шарт-шароитлар яратиш масаласига эътиборни камайтириб юборганимиз сир эмас.

Риштон район Совети ижроия комитети мутасаддилари дорихона хизматчисининг таклифи устида чуқур мулоҳаза юритишса чакки бўлмас эди. Ахир район аҳолиси учун янги дабдабали маъмурий бино зарурми ёки дорихонами?

А. ИБОДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ташкилотларнинг раҳбарлари диққатига!

РАДИОТЕХНИКА, ЭЛЕКТРОНИКА ВА АЛОҚА БУТУНИТТИФОҚ ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ЖАМИЯТИНИНГ РЕСПУБЛИКА ПРАВЛЕНИЕСИ

МАЪЛУМ ҚИЛАДИКИ

ҳар ойнинг иккинчи пайшанбасида соат 16 дан 17.00 гача ҚУЙИДАГИ АДРЕСДА ЖАМОАТЧИЛИК ҚАБУЛХОНАСИ ИШЛАЙДИ:

700084, Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 108-уй, Тошкент алоқа электротехника институти, 230-хона.

Жамоатчилик қабулхонасига жамият бошланғич ташкилотларининг тавсиясига биноан жамоат ишлаб чиқаришини такомиллаштириш, маҳсулот сифатини ошириш, хўжалик юритишнинг иқтисодий методларини жорий қилиш, радиотехника, электроника ва алоқа, телевидение ва радиоэшиттириш соҳасида фан ва техникани ривожлантиришга қаратилган ғоя ва таклифларнинг муаллифлари мурожаат қилишлари мумкин. Шунингдек, А. С. Попов номидаги радиотехника, электроника ва алоқа Бутуниттифоқ илмий-техника жамияти фаолияти билан боғлиқ бошқа масалалар юзасидан ҳам мурожаат қилиш мумкин.

Қабулни техника фанлари кандидати, Тошкент алоқа электротехника институти дискрет ахборот ва телеграф узатиш кафедрасининг доценти Р. М. Ражабов раҳбарлигидаги жамоатчилик қабулхонаси аъзолари олиб борадилар.

Справкалар учун телефон: 33-28-18.

Ўзбекистон карлар жамиятининг
1-ТОШКЕНТ ЎҚУВ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КОРХОНАСИ
1988—1989 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича:

МЕҲНАТ ЎҚУВИГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

тикувчи-моторист, чок тикувчи, чарм-галантерея буюмлари тикувчиси, резиналарни тўқувчи, ип ўровчи, тикув машиналари механиги ва дурадгорчилик.

ЭШИТИШ ВА НУТҚИДА НУҚСОНЛАР БОР 16—35 ЁШЛИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқувга қабул қилинганлар 35 сўм миқдорида стипендия, бепул махсус кийим ва пойабзал билан таъминланади.

Ишлаб чиқариш практикаси вақтида ўқувчилар 100 процент иш ҳақи оладилар.

Бошқа шаҳарлардан келганлар шинам ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқув вақти меҳнат стажига киради.

Болаликдан инвалид, тегишли иш стажига эга бўлганларга III группа инвалидлиги бўйича пенсия олишни расмийлаштиришда кўмаклашилади.

Ётоқхона ҳузурида карлар учун ишчи ёшлар мактаби бор.

Ўзбекистон карлар жамиятининг республика маданият саройида ҳар хил спорт секциялари ва ҳаваскорлик тўгараклари мавжуд.

Машғулотлар 1 сентябрда бошланади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар зарур: директор номига ариза, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, яшаб турган жойидан справка, саломатлиги ҳақида справка (286-форма), паспорт ёки туғилганлик тўғрисида гувоҳнома, 6 та фотосурат (3х4 см.). Ўзбекистон карлар жамияти Тошкент область правлениесининг йўлланмаси.

Адрес: 700034, Тошкент шаҳри, Чангалзор-Мавзуқ кўчаси (7, 11-троллейбуслар; 42, 155-автобусларнинг «Чуқурсой» бекати).

МЕДИЦИНА ВА МИКРОБИОЛОГИЯ САНОАТИ ХИМИЯ-ТЕХНОЛОГИЯ БУТУНИТТИФОҚ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ (ВНИХТИ)
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Термодинамика ва термохимия тадқиқотлари лабораторияси **катта илмий ходими;**

ажратиш технологияси ва органик моддаларни тозалаш сектори **илмий ходими.**

Конкурс муддати — 25 сентябргача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳри, Г-143, Академиклар шаҳарчаси, Ф. Хўжаев кўчаси, 40-уй. Телефонлар: 62-59-54, 62-59-25.

ЛУБ ЭКИНЛАРИ ЎЗБЕКИСТОН ТАЖРИБА СТАНЦИЯСИ
технология лабораторияси мудири
ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати —эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Адрес: 702211, Тошкент области, Коммунистик райони, «Қорақалпоқ-1» алоқа бўлими.

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕЛИОРАЦИЯ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИ
ТУГАТИЛДИ

Даъволар 23 сентябргача қуйидаги адресда қабул қилинади: 700128, Тошкент шаҳри, ЎзССР 50 йиллиги проспекти, 5-уй.

Ўзбекистон ССР Госснабининг
«УЗГЛАВВТОРРЕСУРСИ» БОШ БОШҚАРМАСИ
ТУГАТИЛДИ.

Даъволар 23 сентябргача қуйидаги адресда қабул қилинади: 700011, Тошкент шаҳри, М-14 квартали, 33-уй.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«ИНТЕРЦИРК-88» хайрлашув гастроллари.**

Республика ва Тошкент шаҳар уруш ва меҳнат ветеранлари кенгашлари Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, партия ва меҳнат ветерани, Иттифоқ миқёсидаги шахсий пенсионер

Абдулла Муродович МУРОДХЎЖАЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига ва яқинларига чуқур таъзия изҳор қиладилар.

«Ўзбекистон» нашриёти коллективи нашриёт бош редактори ўринбосари Ш. Мансуровга отаси

Шорихси МАНСУРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети молия бошқармаси коллективи шу бошқарма бош мутахассиси Х. И. Мусамедовга отаси

Исмоил МУСАМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• *Тингланг, томоша қилинг*

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

30 АВГУСТ, СЕШАНБА

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — «Навқирон Россия». Бадиий фильм. 6-серия. 10.15 — Мен, сен ва биз ҳаммамиз биргаликда. 11.00 — Янгиликлар. 11.10 — «Умринг боқий бўлсин, Ер!» 16.00 — Янгиликлар. 16.15 — Красноярск телевидение студиясининг программаси. 17.15 — Ҳужжатли фильм. 18.05 — «Мзиури» ансамбли ижро этади. 18.20 — Ҳужжатли фильм. 18.40 — Фан: назария, тажриба, практика. 19.10 — Шеърият лаҳзалари. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.35 — Фидойи шахслар. 20.20 — «Навқирон Россия». Бадиий фильм. 6-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Тингла, ўртоқ... 23.40 — Дунё воқеалари. 23.50 — 1988 йил қўшиқлари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — «Кабардинка» рақс ансамблининг концерти. 9.55 — Москва бўйлаб саёҳат. 10.15 — Француз тили. 10.45 — Номаълум солдат». Бадиий фильм. 2-серия. 11.55 — Француз тили. 12.25 — «Шикоят» Бадиий фильм. 13.40 — Янгиликлар. 13.50 — Л. Н. Толстой. «Болалик, ўспиринлик, ёшлик». Телеспектакль. 2-қисм. 18.25 — Янгиликлар. 18.30 — Ритмик гимнастика. 19.00 — М. Магомаев куйлайди. 20.30 — Хайрли гун, кичкинтойлар! 20.45 — Музикали киоск. 21.15 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Жонли планета. 23.00 — Янгиликлар. 23.05 — Халқ куйлари. 23.15 — Хоккей: СССР кубоги. Финал. МАСК — «Динамо» (Москва).

ЎзТВ-I. 15.30 — Болалар учун фильмлар. 16.20 — Ота-оналар учун анкета. 17.50 — Янгиликлар. 18.00 — Ўзбек тилини ўрганамиз. 18.30 — Агросаноат ва Озиқ-овқат программаси. 19.00 — Ижод лаҳзалари. 19.25 — Қайта қуриш: тажриба ва муаммолар. 20.00 — Ахборот. 20.20 — Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Оиламиз оҳанглари. 21.30 — Время. 22.05 — «Тингла, ўртоқ...» 23.40 — Истиқбол.

ЎзТВ-II. 19.40 — «Кўр музикачи» Бадиий фильм. 21.00 — Кескин танқид остида. **Душанба.** 21.30 — Время. 22.05 — «Гулшан» эстрада оркестрининг концерти. 22.40 — Телефильм.

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Қўшиғимиз сизга армуғон. 9.30 — С. Ҳайдаров куйлайди. 9.45 — РКП(б) Туркистон бўйича қабул қилган қарорининг 65 йиллигига. 12.10 — Ўзбекистон транспорти. 12.30 — Адабий ўқиш. 12.50 — Ғижжакда республикада хизмат кўрсатган артист А. Исмоилов чалади. 13.00 — Ўзбекистон чорвадори. 13.30 — Б. Мокроусов қўшиқлари. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.30 — Н. А. Некрасов. «Темир йўл». Поэма. 15.50 — XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси материалларини ўрганамиз. 18.15 — Ҳозирги босқичда ғоявий кураш. 18.30 — Ўзбек кинофильмларидан қўшиқлар. 19.20 — Фонотекамиз хазинасидан. 19.50 — Халқаро кундалик. 21.00 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.45 — М. Ҳожиматова ва А. Салимов ижросида музикали драмалардан парчалар. 23.00 — Оқшом тўлқинларида.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.

Р. — 10931. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. А. — 198. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12